

Haifa. — Haifában utabb két merénylet volt két halálos áldozattal. Ugy látszik, hogy a terroristák tevékenységüket Haifára és környékre koncentrállák. A telavivi hatóságok intézkedéseket tettek az illetékes bevándorlós megakadályozására. — A „Havoch” Hotspur, Hereward és Hero angol torpedórombolók szerdán, április 30-án a haifai angol torpedórombolók angol admirális ezel kelte maradtak Haifán. A Grenada torpedóromboló ugyanakkor chavvia a kikötőt.

Páris. — Verdier püspök. Páris érsekiének alirri látogatását a vallások és felek közötti kiengesztelő-dés szellemé jellemzte. A püspök tárgyalásokat folytatott a többi felekezetek vezetőivel. A pápának a nira különböző vallásainak ismételt együtműködése érdekében. A tárgyalások után a püspök az alirri főmúfti és a nagyrabbi társaságában lefnyképezette magát.

Kaunas. — Zsidó küldöttség kereste fel Sultkus tábornok pénzügyminisztert és előadta a zsidó lakosság aggodalmát a kormány által a jövőben követeendő gazdaságpolitikával szemben. Kitérte a bizottság, hogy a litván zsidóság igen féltékeny a gazdasági és miniszterelnök által a „Versliniki” szövetség konferencián tett kiállítására. A litván gazdasági miniszter a zsidóellenes programjának megvalósításához a kormány aktív támogatását iérték meg. Válaszban Sultkus tábornok biztosította a küldöttséget arról, hogy a kormány nem szándékozik lépéseket tenni a zsidók kizárására a gazdasági életből. A kormány a zsidó lakosság egyenlőségének alapján áll és örömmel készönt a gazdasági életben bárhonnán lévő másnékeményezést.

Prága. — Elías tábornok-miniszterelnök nyilatkozatot adott a sajtó képviselőinek, amelyben kiemelte, hogy a kormány el van szánva világhosszú ideig tartó zsidókérdésben. A napokban törvényrendelet jelenik meg a kérdés tisztázására. A zsidókat kizárják a protektorátus köz-, kulturális- és gazdasági életéből. Elías tábornok hozzátette, hogy a cseh kormány követni fogja a német kormány kulturpolitikájának irányait. Az új központi orvosi tanács megnevelésén Dr Klumárnér egészségügyi miniszter beletelente az orvosi foglalkozás mihamarabbi ártásfásfái.

Berlin. — „Deutsche Reichs und Preussische Staatsanzeiger” rendszeresen közli a különböző német egyetemek rektorainak leveleit azon doktorok elnöknek megvondásáról, akik elvesztették a német állampolgárságukat. Az említett lap április 25-iki számában Dr Alice Salomon doktori címének a berlini egyetem rektorátusa által történt megvonását közli. Dr Alice Salomon, aki jelenleg Newyorkban él, cavike a világ legismertebb társadalom-politikai gondolkodójának, aki szakmunkái által világhíressé lett szert. 1908-tól 1924-ig a berlini női társadalmi iskola vezetője volt, majd 1925-től a hitlerizmus uralkodókorában a női társadalmi és nevelési munka akadémiájának igazgatói tisztét töltötte be.

Jeruzsálem. — Palesztinai zsidó körökben bizalmatlansággal fogadják a brit suvanai letelepülési tervek híreit, mert a zsidó nemzeti jogokkal, amely a zsidóknak Palesztinába való telepedésére irányul, ellenében áll a suvanai terv. — A Palestine Post című lap cikke közöl egy telavivi autóbuszvezetőről, aki tíz nyelven árusító levelet Beszél angolul, heberül, németül, itálidul, lengyelül, oroszul, ért franciául, spanyolul, arabul és csehül. Utabban azon társadérik, hogy kinevel tanult meg.

Memel. — A Times jelenti, hogy május 31-ig a még Memelben élő zsidók be kell szorultassák összes ékszerreiket. Csak egy ezüstéret, egy evőeszköz-készlet és aranyfozikat tarthatják vissza.

Briinn. — A brünni zsidó hitközség székházát a nemzeti szocialisták vették át és a német iskola-hatóságok székhelyévé alakították azt át.

Tokió. — A japán kormány a tokiói zsidó közösség jóitállására megengedte, hogy németországi menekült zsidó gyermekek Japánba mehessenek és ott ellássák őket. Garantiálni kellett azonban, hogy ellátásuk minden körülmények között biztosítva lesz. Iskolázni a nemzetközi negyed iskoláinak megfelelő osztálybaiban fognak.

Washington. — Az Egyesült Államok szenátusának két tagja, Wagner és Roger szenátorok törvényjavaslatot nyújtottak be az illetékes törvényhozó testülethez, amelyben kéri, hogy az elkövetkező években huszezer menekült gyermeknek adjanak beutazási engedélyt. A javaslat a napokban került a törvényhozó testületet egyesített bizottsági elé, amelyek azt egyhangúlag elfogadják és rövidesen a plénum elé kerül, amely valószínűleg szintén megszavazza és ezzel lehetővé válik huszezer zsidó gyermeknek kitelepítése az Egyesült Államokba.

— AZ OLASZ ZSIDÓTÖRVÉNY UJABB VALTOZATAI. Az olasz kormány Mussolini elnökléte alatt minisztertanácsot tartott, amely elhatározta, hogy törvénnyel korlátozzák az olaszországi zsidó szabadfoglalkozásuk működését. A korlátozások alapját a zsidók kizárása és elkülönítése fogja szolgálni, amint azt már a többi foglalkozási ágaknál bevezették. Az ügyvédek, orvosok és mérnökök revíziójának céljából három külön lajstromot fektettek fel. Az egyik lajstromban az árjakat, a másodikban azokat a zsidókat vezetik be, akik érdemeiket szereztek a fasiszta Olaszországban, a harmadikba pedig azokat a zsidókat lajstromozzák, akikre a faji paragrafus alkalmazandó. Ez utóbbiakat kényszeríteni fogják, hogy csak zsidó klienseket lássanak el. A közjegyzői pályáról teljesen kizárják a zsidókat. Hivatalos jelentés szerint ez év március 12-ig, — amikor is lejárt a zsidók részére adott első kivándorlási határidő, — 3720 zsidó hagyta el Olaszországot. 533 zsidó kapott engedélyt további tartózkodásra. Háromezer olyan külföldi zsidó közül, akiket felszólítottak az ország elhagyására és akik megkérve nyerték tartózkodási engedélyük meghosszabítását, csak 123 egyén kérvényt intéztek el kedvezően. Az olasz parlament egyik allosportja ülést tartott, amelyen megtárgyalták a külföldön élő olaszok ügyét. Az egyik szónok követelte, hogy azokat az olaszokat, akik vagyonukat kénytelenek igen olcsón átadni, tehát „akik a nemzetközi zsidó tevékenység áldozatai”, az olaszországi zsidó vagyonából kártalanítsák. Thon di Revel pénzügyminiszter válaszképpen kijelentette, hogy ilyen esetekben a repatriáló olaszokat az országot elhagyó zsidók vagyonából fogják kártalanítani.

— „A LENGYEL ZSIDÓSÁG NEM ASZ-SZIMILÁLÓDOTT”. Raczniszky gróf, Lengyelország londoni követe, beszédet tartott egy banketten Manchesterben, amelyben többek között a következőket mondotta: „Miatán Lengyelországban nem volt része abban a fejlődésben, amelyben Európa a 19 században ment keresztül, lakosságának 70 százaléka még mindig falvakon lakik és közel hatmillió lakosa maradt a gazdasági fejlődés keretén kívül vagy nem részesül abban kielégítő mértékben. Azon nehézségekhez, amelyek ezen emberek munkábahe-lyezésének útjában állnak, szegődik a roppant nehéz zsidókérdés is. Mert az országban hárommillió zsidó él, akiknek 95 százaléka — részben igen primitív viszonyok között és a lengyel éléhez való asszimilálódás nélkül — a városban él. Számuk gyorsabban növekedik, mint a lengyelelé és Palesztinába vagy más angol gyarmati területre való kivándorlásuk igen súlyos probléma. Örvendek, — mondotta Raczniszky gróf, — hogy az angol kormány a lengyelországi és romániai zsidók kérdésének megvitatása során biztosítékot adott Beck ezredesnek legutóbbi látogatása alkalmával, hogy hajlandó résztvenni olyan megoldás lehetőségében, amely erre kínálkozik.

— ZSIDÓ MUNKÁSOK A PALESZTINAI ANGOL HADSEREG SZOLGALATÁBAN. A Szolet Bone Ltd. az általános zsidó munkásszervezet (Histradut Haovdim) közmunkaügyi központja, az elmúlt évtben 500 ezer fontra rugó munka vállalására kötött szerződést a hadsereggel. A szóbanforgó katonai megbízások az ország különböző részeire terjednek ki. A Szolet Bone arab és zsidó cédek konkurrenciája mellett nyerte el a katonai hatóságok bizalmát. A szóbanforgó munkálatoknál három ezer zsidó munkás fog munkát kapni. Ezidőszent öt száz zsidó munkás dolgozik Sarafandban, katonai építkezéseknél. Jeruzsálemben és Haifában most újabb megbízásokat kapott a Szolet Bone 700 ezer font értékű munka elvégzésére.

BUN DE IMPRIMAT.

„GRAFICA”, ORADEA

S-U-M-O-R

A ZSIDÓ OPTIMIZMUS. Körülbelül 1970-ben a világ két utolsó zsidója megy az utcán és az egyik nagy héppel mazavarázza: — En azt mondom barátom, hogy valami mégis csak közbe fog jönni.

A CSEH NÉP MEGOSZLOTT. Két részre szakadt a cseh nép. Az egyik németbarát, a másik német ellenes. A két rész így oszlik meg. Németbarát Hácha elnök és németellenes a cseh nép.

MI A LENYEG? Mi a náciizmus lényege? Semmi egyéb, mint az, hogy egy feje van, amivel gondolkodik, de két karja, amivel üthet és harminckét foga, amivel haraphat.

MENYASSZONY ÉS AZ ÓRA. Völegény: Hogy tetszett drágám az óra, amit az ékszerésznel mutattam? Menyasszony: Az óra nagyon tetszett, csak — a mutatója nem.

URIEMBERI MÉRTÉK. — Nem értem, kicsoda gentleman vagy? Szavadat adad, hogy a pénzt, amit kölcsönöztem, megadod és nem adad. — Olyan gentleman mindig voltam és vagyok, mint Chamberlain. Ó sem tartja a szavát...

KORSZELLEMEK. A klinikán jelentkezik az orvosnál egy asszony és elmondja a panaszait. Az orvos megoizsgálja és kikérdezi: — Tuberkulozis nem volt a családban? — Nem. — Apja, nagypapja, nagyanyja? — Az asszonyság ráóágyja: — Mind keresztények, kérem.

EMELKEDETT A HABORUS VESZÉLY. — Most, hogy Hitler megünnepelte 50. születésnapját, emelkedik a háborus veszély. — Mi összefüggése van egyiknek a másikhoz? — Mert most, hogy elmúlt 50 éves, ő nem katonaköteles és így nyugodtan indíthat háborút.

INGEK SZERINT VALTOZIK MEGGYÖZÖDÉSE. — Hogyan lehet az, hogy míg régebben demokráta voltál, most már fascista vagy és közben náciipárti is voltál? — Egyszeri oka van ennek. Amíg tiszta fehér volt az ingem, addig demokráta voltam. Aztán barna lett a sok piseléstől, ezért hitlerista lettem, míg most már egészen fekete, tehát logikus, hogy fascista vagyok.

FENYEGETVE ÉRZIK MAGUKAT? A német birodalom számos kormányt megkérdezett, hogy fenyegetve érzik-e magukat? A válasz sok esetben valahogy így hangzott: Fenyegettek ugyan, de ok ezt nem érzik...

NYOMORÉKOK ELŐNYBEN. Valaki megkérdezte a rabbított: — Hogy van az, hogy az emberek általában szívesebben segítenek a nyomorék embereken, mint a tudósokon? — Ez azért van — mondta a rabbi — mert attól félnek, hogy egyszer ok is nyomorékok lehetnek, de attól, hogy tudósok lesznek, nem félnek.

A TOTALIS ÓVATOSSÁG. Egy zsidó kiutazott egy totális államba és ot-tani rokonainak ott ajándékozta egy libát. A határon a vámörök nagyon néztek, nézegettek a libát, de hosszas töprengés után mégis átengedték. De mikor megérkezett, már várta két hivatalos közeg. — Hat először is — adták ki az utasítást a közegek — a csontokat be kell szolgáltatni. — És másodsor is a libát nem szabad meg-szűnti, csak megfőzni. — Miért, kérem? — Azért, mert ha a libát megszűnti, annak az illata szétterjed a környéken és az insectiklódozó illatra még lázadás találna kitörni.

NÉPUNK

Lei

Director și Șefredactor: Wasserstrom Sándor REVISTA EVREIASCĂ Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Fogjanak össze a kelet európai államok a brit Palesztina-politika ellen

Az angolok palesztinai politikája és a kelet európai zsidók jövőbeni sorsa szoros kapcsolatban van egymással. Csak a rövidlátó és kicsinyes nézőpontok szerint jelenthet desinterment-t a román kormányzat a palesztinai eseményekkel kapcsolatban. Ma minden kapcsolat egymással, mert az egész földgömb láthatatlan szálakkal van össze-vissza kuszálva. Ami például tegnap Mandzskuoban történt, az holnap jelentős lehet Kelet európa-ban. De minden kétségen felül áll, hogy a palesztinai kérdés mikénti megoldása nem lehet közömbös egyetlen olyan ország számára sem, amely közvetve, vagy közvetlenül érdekelt a zsidókérdésben.

Mi a „zsidókérdés”? Ez már „unalomig csépett” a világ előtt, de a zsidó milliók-nak ma százperentes tragédia. Mert régen olyan volt az egész „kérdés”, mint egy anyhe hüls. Kis ház, rossz közérzet és utána járulás. Ma azonban „rákos daganatát” vált az egész Közép- és Kelet európa-ban. A radikális módszert a német „professzorok propagálják.” Ezzel szemben a legtöbb zsidó lakta ország „európaibb” módszerrel akarja megoldani a kérdést. Nem tudjuk ugyan „micsoda dicseretet jelent ma „európai”-nak lenni, de fogadjuk el a „megoldásnak” ezt a furcsa szóval való meghatározását. Ez alatt az „európai” alatt azt kell értsük, hogy a zsidók számának ezekben az országokban fokozatosan csökkenni kell. Mivel sterilizálással nem lehet megem megoldani a kérdést, a barbár módszereket sem akceptálják, tehát mégis kell valami biztonságos zsepel, amely egy kissé csökkenti az animozitást és megkönnyíti a kérdés békes megoldásának jelenségét.

Egy ilyen „biztonsági zsepel” szerepét játsza a palesztinai kérdés. Es nem érdek-telen, hogy ez a zsepel nekünk is megfelelő. Mi zsidók is azt mondjuk, hogy szívesen látjuk, hogy a „biztonsági zsepel”-ként kezelt Palesztina nekünk is jó. Csak tárl-janak fel a kapuk, hogy a kelet európai ki-vándorolni akaró és arra kényszerült zsidó-ságnak legyen hova menni. Ma már senki-sem kételkedik abban, hogy az összes ke-nyel, tanganyikai, rhodéziai, de még a dél-amerikai tervek is egyes emberek számára meg-jelenthet megoldást, de tömeg számára számításba sem jöhet. Marad tehát Palesztina. Illetőleg maradhatott volna, ha a Fehér Könyvvel nem követ el merényletet a brit kormányzat a zsidó álmok és kelet euró-pai államok törekvése ellen.

Valljuk be mi is, hogy a tagadhatatlan „zsidókérdés” romániai megoldásának egyik legértékesebb biztonsági zsepel — Pa-lesztina. Talán az egyedüli ország, amely a legértékesebb ebben a kérdésben, hiszen ki-tőfőjétől három-négy napi hajótávolságra van, tehát közel és mert a romániai zsidó-ság közvetlen küldene létezik, két szem-

pontból: részben, hogy ezzel kisebbedjék az itteni zsidóság létszáma és az újjas elhe-lyezkedjék, másrészt, hogy Palesztina va-lóban zsidó országgá épüljön. Ebből kétségtelenül megállapítható, hogy a romániai zsidóság érdeke itt talál-kozik a romániai államérdekével is. Itt nin-csenek ellentétes nézőpontok. A két kelet-európai hatalom, a lengyel és a román több ízben hangoztatta, hogy minden erejével azon lesz, hogy az angolok palesztinai poli-tikáját oly irányban hangolja, amely nekik is legjobban megfelel.

Mi nem vindikáltunk magunknak soha beleszólást a román állam külpolitikájába. Ehez semmi közünk nincs és nem lehet. Mi minden tekintetben becsületesen alá kell vessük magunkat mindannak, amit a bölcs kormány jónak lát.

Csak most és ebben az egyetlen eset-ben kell kérjük széles látókörű külügy-miniszterünket, Grigore Gafencut és az egész kormányt. Ne hagyják szó nélkül a brit kormány Fehér Könyvét. Tudjuk, hogy milyen szűvelés a viszony az angol és a mi kormányunk között és ezt a derüs atmosz-férát nem bánthatunk meg — egész Palesz-tinért sem. De mert itt sem alszik a „zsidó-kérdés” és mert mi is nagyon jónak, em-berségesnek tartjuk a zsidók egyrésztének az ősi földre való teruzerü kitelepítését: arra

Az angol közélet legkiválóbbjai szálltak sikra a zsidó nemzeti otthon érdekében

London. — Talán még sohasem kapott a Chamberlain konzervatív kormány ilyen kevés szavazatot, mint a „Fehér Könyv” vitájánál. A nagy csapásnál, amelyet az angol kormány proklamált, vizsgálta az a körülmény, hogy mennyi igaz nagy barátja van a zsidóságnak az angol parlamentben. A vita rendkívül érdekes volt és tanulságos.

A CIONIZMUS REGI, LELKES BARÁTJÁNAK, WEGWOOD EZREDESNEK BESZÉDE

— A Fehér Könyv — mondja Weg-wood ezredes — kompromittálja az angol becsületet, kapitalizációt az arab terror előtt és nem méltó ahhoz, amit a világ az angol szótartásról ismer és tud. Figyelmezteti az angol közvéleményt, hogy ez a diplomáciai aktus nem is utolsó merénylet a palesztinai zsidóság ellen, mert bekövetkezhet még az ottani zsidóságnak leggyűverezése is. Ami végzetes csapást jelentene. Egyetlen koloni-záció sem történt még olyan emberségesen, mint a zsidóké. Az ottlakó arabok életmódja hallatlan mértékben emelkedett és a pusztaság helyére a zsidók virágzó életet fakasz-

kérjük a kormányt, hogy ne engedje a Fehér Könyv diplomáciai aktusát megjece-sedni a mai kegyetlen formájában. Kérjük alattaló hüséggel, de zsidó jövőnk bizony-talanságának árnyékából, szólaljon fel kormányunk az angol kormányval a zsidóság érdekében. Epen a kelet európai zsidóság ér-dekében, amelynek mi is részesei vagyunk. Ne záruljanak be a kapuk, mert van olyan fontos érdek a zsidó vándorlások kérdésé-nek végre-valahára való emberséges megol-dása, mint az öt állammal rendelkező ara-bok „megnyugatása.” Nekik van területük, olyan nagy, mint egész Európa. Nekünk nin-csen egy három rőnyi területünk, ahol nyu-godtan alhatnánk. Emberi és népi igazságtalanság még soha nem volt oly könnyörtelen, mint napjainkban és épen velünk zsidókkal szemben.

A román közvélemény, úgy érezzük, mellettünk van. S a kormány is. Örök há-lára köteleznék a romániai zsidóságot a ma-gas kormány, ha tiltakozna a Fehér Könyv megállapítása ellen és elérhetné, hogy indul-hassanak zsidó tizezrek Constanza kikötőjé-ből, hogy végül ott, a szentföldön, a Föld-közi tenger partján partot érhessenek. Ez az egyetlen rév, ahol még a zsidó nép silyedő hajója kiköthet. Ne legyünk ottól is meg-fosztva. Ebben legyen segítségünkre a kor-mány!

AMERY VOLT GYARMATÜGYI MINISZTER NAGY BESZÉDE

— En mint volt gyarmatügyi miniszter — mondotta L. Amery — kérdezem, hogy miért nem két évvel ezelőtt adta ki az angol kormány ezt a könyvet, amikor a Peel je-lentés beérkezett? Amikor arról volt szó, hogy lebeszlják az országot. Vajon akkor nem tudta a kormány, hogy létezik egy arab kérdés? A történelmi igazság azt követel-né, hogy az angolok egy zsidó kulturál-la-mot létesítsenek s ahhoz segítsék hozzá, amire kötelezték is magukat, viszont ezzel

a nyilatkozattal semmissé teszik a Balfour-deklarációt. Azt az ígéretet sem tartották meg, mely szerint az ország felcsoportosítása szerint fogják a bevándorlást intézni. Az ottani brit tisztviselők arab barátok. Mac-Donald gyarmatiügyi miniszter félrevezette a közvéleményt, amikor az arab terror kitért. Mert azt le lehetett volna törni, ha nem lettek volna a kormányban más elgondolá-
sai. Miért nem történt meg a Peel bizottság jelentése után annak értelmében a döntés? Miért kellett újra a Woodhead bizottságot elküldeni? Miért kellett az arab államokat bevonnani a mostani tárgyalásokba és ezzel igazolni a terror jogosultságát? Chamberlain miniszterelnök miért nem tartja szá-
vát? O igéret a képviselőkhöz, akik a Pro Palestina megbízásból nála jártak, hogy a zsidók jogait nem fogja megszorítani. Miért nem várta meg a kormány, hogy mi lesz a Népszövetség döntése, amelytől a palesztinai mandátumot kapta az angol kor-
mány? Miért kellett ezt az igazságtalansá-
got elkövetni? Mint a konzervatív párt tagja — fejezte be Amery érdekes beszédét — mégis a kormány ellen kell szavaznom, mert annak idején, mint gyarmatiügyi miniszter előkeletem magam a zsidó érdekekhez, amelyeket jogosnak és igazságosnak találok.

ATTLE ÖRNAGY, AZ ELLENZÉK VEZÉRE

Butler államtitkártól kérde: Attle örnagy, az ellenzék vezére, hogy a kormány saját belátása szerint akarja-e a palesztinai problémát megoldani, anélkül, hogy számolna a Népszövetség mandatárius bizottsá-
gának akaratával. A szónok kihangsúlyozta, hogy a Balfour deklarációnak valóban az volt az intenciója, hogy egy zsidó országot létesítsen.

HERBERT MORRISON, A LABOUR-PÁRT (MUNKÁSPÁRT) SZÓNOKA A KÖVETKEZŐKET MONDOTTA:

— Mint a munkáspárt vezére, kijelen-
tem pártom nevében, hogy érthetőnek ta-
lálok az angol kormány jelenlegi Palesztina-politikáját. Respektálnám azt, ha ki-
mondanák, hogy a zsidóságot nagy aldoza-
tot követelnek. De itt csűrös-csavarás törté-
nik, aminek sok értelme nincsen. Butler ál-
lamtitkár beszéde olyan naiv volt, mint egy
gyermekkert vasárnapi prédikátorainak áhi-
tatos szónoklata, 1935-ben kijelentette a mi-
niszterelnök, hogy a mandátum szerint lo-
gnak eljárni és szöszörint veszik annak inten-
cióját. Most pedig kiderül, hogy nem akar-
ják a zsidó lakosság arányát egy harmad-
nál többre emelni. Sir John Simon kijelen-
tette 1930-ban, hogy a hágai nemzetközi
bírószághoz hajlandók menni, ha a zsidók
ugy gondolják, hogy érdekeiket sérelem éri,
most meg hallani sem akarnak róla. A mun-
káspárt barátsággal viseltetik az arabokkal
szemben, de be kell vallja, hogy az arabok
érdekeiben, illetőleg szociális jólétük emel-
éséért sokkal többet tettek a palesztinai zsi-
dók, mint maguk az angolok. Gyenge és
terméketlen az angol Palesztina politika és
ha igazságról beszél, akkor nem mond igaz-
tat. Miért van az, hogy Jeruzsálem városi
tanácsának többsége arab, holott a város la-
kosságának többsége zsidó? Kapituláció ez,
az arab terror előtt, amely három éve nyug-
talantja a világot. Amit az angol kormány
tett, nem egyéb, mint a cionizmus elárulá-
sa, amelyet nem engedhet meg az angol be-
csület. Arulás ez és nekünk legfőbb felada-
tunk, hogy megmentsük az angol becsületet
és ne fogadjuk el ezt a politikát.
Morrison nagy érdeklődéssel hallgatott
és megtapsolt beszéde után

SIR ARCHIBALD SINCLAIR, A LIBERALIS PÁRT VEZÉRE SZÓLALT FEL:

— Az angol kormány új interpretációt talált a mandátum magyarázatára, de ez nem egyéb, mint a kormány sorozatos hibá-
inak leplezése és nem lehet annak védel-
me. A Fehér Könyv megörözte a bizalmat,
amelyet Anglia irányában mutattak. Az an-
golkok iránti bizalmat ingatja meg ez az új
magyarázat. A zsidóság ott nem csupán csak
saját házáért ontotta vért, hanem az an-
gol érdekekért is. Az arabok vagyonaikat ál-
doznak a terror érdekében és a hivatali bi-
zottság megállapította, hogy hála és közö-
-

Churchill: Az igazságosság szégyene

— Szégyenteljesnek tartom a Fehér Könyvet, az angol becsület, az angol igazsá-
gosság szégyene

Az adminisztráció kényelemszeretete diktálta ezt a diplomáciai okmányt, amely le-
tagadja mindazt, amit husz éven át, a kül-
lönöző kormányok ígértek a zsidóságnak. A konzervatív párt ellene van a javaslat megszavazásának, mert azt immorálisnak tartja. A cionizmusnak joga van követelni a maga igazát, mert erre maga Chamberlain jelenlegi miniszterelnök is ígéretet tett több-
izben. Most az új Fehér Könyv hivatkozik az 1922-ben kiadott Fehér Könyv egyes megállapításaira, de nem használta fel azokat a zsidók javára szolgáló dokumentumokat, amelyeket szintén ebben az okmányban találhatott volna meg.

Az angol kormány válasza

Az angol kormány nevében Sir Thomas Inskip miniszter válaszolt és megpróbálta, hogy elhárítsa a felelősséget a kormányról. Tagadta a kormány nevében, mintha a Balfour deklaráció nem kötelezné a kormányt is és félne annak megvalósításától. Az arabok jogait meg kell védeni újabb „idegen” bevándorlás ellen. (Ott is idegenek vagyunk már? A szerk. megjegyzése). A zsidók jog-
gal vannak ott és nem kegyelemből. De ez nem jelenti azt sem, hogy minden zsidó menjen be Palesztinába. Nézete szerint a Fehér Könyv csupán vélelőjogot ad az araboknak ahhoz, hogy tiltakozzanak a beván-
dolás mérve ellen, azonban a nemzeti olt-
hon kitépítésének megakadályozásához sem-
miféle jogalapjuk nincsen. A mandátumban nem áll benne, hogy milyen számú zsidóságot köteles az angol kormány beengedni a szentföldre. Végül Inskip a szofista mód-
ján tejezi be beszédét. Ova inti a parlamen-
tet, hogy ne hagyja magát befolyásolni sem az arab terror, sem a zsidóság panaszaí ál-
tal, az új politikával szemben.

Ezután megtörtént a szavazás, amely csaknem csufosnak nevezhető többséggel szre-
zte meg magának a bizalmat. Más esetben 2—300 szótöbbsége van a kormánynak, vi-
szont most még a százat is alig érte el.

A lordok házában is erőves támadást intézett a Fehér Könyv ellen Lord Resnell, Lord Reading, Lord Herbert Samuel. Lord Lytton és főleg a canterbury érsek, aki szok-
kallanul erős beszédekben támadta a kor-
mányt és követelte, hogy ne kövessen el az angol nép igazságtalanságot a zsidósággal szemben.

net jár a zsidóságnak, mert az arabok hely-
zete is csak javult a zsidó kolonizáció által. Az arab fellah-okat meg kell védeni a ter-
ror elől, mivel ők is élvezik a zsidó nemzettől
onthon gazdasági előnyeit.

Dr Little képviselő kijelentette beszéde-
ben, hogy a Fehér Könyv igazságtalanságai a zsidósággal szemben nem hogy békéhez nem vezetnek, hanem még növelik az ellen-
léteket. Noel Baker éles hangon támadja a politikát és követeli, hogy folytassák a nem-
zeti zsidó otthon felépítését, amely az an-
gol érdekek szolgálatában áll. A gyarmat-
ügyi miniszter mostani politikája megakadá-
lyozza egy zsidó nemzeti otthon létesítését. Maxton a független munkáspárt képviselét-
ben követelte egy azonnali demokratikus rezsim bevezetését. Majd felszült érdeklődés közepette és teljes zsufolt ház előtt állott fel szólásra a volt gyarmatiügyi, majd később pénzügyminiszter, a nagykentélyű ál-
lamférfi: Wiston Churchill.

— Az új Fehér Könyv kimondja, hogy öt év után leállítja az egész allját. Gyala-
zatos ígéretesség ez, már csak azért is, mert az angolok nem csupán a Szentföld zsidóságának tett kötelező ígéretet, hanem az egész világ zsidóságának elkötelezte ma-
gát. Ha Anglia nem képes tovább tartani a mandátumot, akkor vonja le a követkeven-
ciát és mondjon le róla. Mac Donald is min-
denkor dicserő a zsidók heroikus munkáját és a brit birodalom érdekében kifejtett te-
vékenységüket és most ezzel az árulással honorálják őket.

Churchill beszéde óriási feltűnést és nagy hatást keltett, úgy a parlamenti kép-
viselők, mint a karzati hallgatóság körében.

HULL AMERIKAI KÜLÜGYI ÁLLAMTITKÁR NYILATKOZATA.

Washington. — Az Egyesült-Államok kongresszusának több tagja interpellációt intézett a kormányhoz, milyen magatartást tanusít az amerikai kormány a Palesztinára vonatkozó angol Fehér Könyvvel szemben. Hull külügyi államtitkár kijelentette, hogy az USA és Anglia között 1924-ben kötött Palesztinára vonatkozó egyezmény felhatal-
mazást ad Amerikának arra, hogy szembe-
szálljon a mandátumra vonatkozó módosítá-
sokkal és az Egyesült-Államok kormánya visszautasíthatja az amerikai érdekeket érintő bármilyen módosítás érvényességét.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozó helye **Pensiunea KATZ** BUCUREȘTI, Str. Căpitan Feraru No. 6. Parter, in dosul Teatrului Regina Maria a Podul Senatului. TELEFON 5,43.05.

— A XXI-ik CIONISTA VILÁG-KONGRESSZUS AUGUSZTUS 16-ÁN NYILIK MEG GENFEN. (Genf.) A Jewish Agency genfi irodája hivatalosan közli a Cionista Világszervezet XXI-ik kongresszusának pontos időpontját és helyét. A XXI-ik Cionista Világkongresszus Genfben lesz megtartva augusztus 16-iki megnyitá-
sával és minden valószínűség szerint körülbe-
lül 2 hétig fog tartani. Egyidejűleg a Jewish Agency is megtartja tanácskozásait, amelynek időtartama körülbelül 2-3 napot vesz igénybe.

Milliók tiltakoznak...

Tizenhét millió zsidó szívében nyilvánik fele az évezredek esküje: „Im eskohéch Jeruselajim, tiskach jemini.” „Ha feledlek Téged Jeruzsálem, rohadjon el jobбом!”
A newyorki Hippodromban zsidó tizez-
rek gyűltek össze, hogy tiltakozzanak az angolok palesztinai politikája ellen. Amint az amerikai lapok írják, május 17-ike óta — akkor jelent meg a Fehér Könyv — több, mint egy millió amerikai zsidó vett részt tiltakozó meetingeken és mondta ki az eskü-
t: Száradjon el jobбом, ha elfeledlek Jeruzsálem... Az amerikai zsidók felhőrdülése és tiltakozása mélyes benyomást keltett az egész amerikai közvéleményben. Olyan erővel nyilvánították meg a tengerentúli zsidó-
ság, hogy ez még azt a kalmárlelkű Cham-
berlaint is gondolkozásra kell késztesse.
Ugyancsak hatalmas demonstrációkat rendezett a londoni zsidóság is. Kék-fehérbogó alatt vonultak fel az angol zsidóság tizezei és hangosan követelték a kormány Palesztina-ellenes politikájának megváltoz-
tatását.

A lengyel zsidóság megkülönbözőn erő-
sen demonstrált. Kezdődött a tiltakozás egy hatalmas kétórás tüntető sztrájkjal. Dél 2 óráig 4 óráig minden egyes üzlet, gyár le-
állt, még a vendéglők is lezuhattak redő-
nyveiket. Fél háromkor sokszáz helyen ren-
deztek tiltakozó meetingeket, amelyen a szónokok elszánt akaratall követelték, hogy hallgassák meg a lengyel zsidóság tiltako-
zását az illetékesek, mert nem bírják el an-
nak gondolatát, hogy Palesztina kapui — mint a zsidóság utolsó reménye — bezárul-
janak. Mindenfelé tiltakozó gyűléseket tar-
tottak és valamennyien esküvel adták ki a jelszót: „Ism eskohéch Jerusolajim, tiskach jemini.” Táviratokat küldtek a lengyelor-
szági angol konzulátusoknak és a varsói an-
gol nagykövetnek. A londoni kormánynak is direkt küldtek tiltakozó táviratokat.

Ezzel szemben mi történik itt nálunk? Bucureștiben a zsidószervezetek a cionista frakciókkal együtt gyűlést hívtak egybe, azonban tőlük távolálló okok miatt csak néma tüntetés lett, ahol az eskü után csak a Hatikvát énekeltek el. De mi van a többi

CSEK FRANTZ

Voltaképen csak mi beavattottak tudtuk, hogy Franznak, tulajdonképen mi volt a másik neve. Mert Nagyberce érdemes hitközségének apraja-nagyja csak Franz név alatt ismerie és szólította. Csak az értebb ifjúság telte meg hozzá olykor a bizalmas „bácsi” megjelölést.
Hogy ki volt ökelme és hol volt hazája? Különösen az utóbbi senki sem tudta, nem is kérdezte. Az ő mesterségéhez nem kellett sem honosság, sem állampolgárság. Meghalni pedig ezek nélkül is lehet, amint az utóbb kiderült.
Könyvben felelhetünk arra kérdésre: „Ki volt Franz?” Egy szóval: minden.
Tudni kell, hogy Nagyberce régiója: ir veom bejszrael, 70—80 tallisa volt. Ezekhez számí-
tandók még a nők és gyermekek, akiknek ta-
lissjuk nem volt. Röviden, Nagyberceben tekin-
télyes számmal laktak zsidók.
De mit jelent az, hogy Franz minden volt? Ne beszéljünk talányokban. Franz nem volt sem roshahol, sem gabbe és mégis több volt mind-
ezeknél.

helységekben? Hol vannak az erdélyi zsidó közületek? Irodák, hitközségek, mindenféle szervezetek? Hol vagyunk a szimpátia sztrájktól, amikor egy-két órára be kellene zárni a zsidó üzleteket? Meg hol vannak a tiltakozó gyűlések? Egy-két megnyilatko-
zástól eltekintve, néma csend. Holott ennek rendkívül nagy jelentősége volna már csak azért is, hogy felsőbb helyen is lássák, meny-
nyire szükségesnek találja a romániai zsidó-
ság, hogy Palesztina kapui ne záruljanak be, mert ezzel csak megnehezül a romániai zsidókérdés megoldása is. Innen is abszor-
beálni kellene a zsidó ifjúságot, amely el-
helyezkedni nehezen tud és ezért is nem szabad, hogy megakadjon a palesztinai be-
vándorlás. Ideje volna már, hogy az ameri-
kai, angol, lengyelországi zsidók erőteljes megmozdulása mellett a romániai zsidóság is hallassa hangját.

A morva zsidók „tranzakciója”

Olyan szomorú jelenség ez, amely méltán helyet foglalhat korunk tragikus törté-
nelmének gyászlapjain. Azt írják zsidó hiva-
talos tudósítások, hogy azok a morva és cseh kisvárosok, ahonnan lassankint eltávo-
znak a zsidók, a zsinagógákra vonatkozólag tizezei és hangosan követelték a kormány Palesztina-ellenes politikájának megváltoz-
tatását.
A lengyel zsidóság megkülönbözőn erő-
sen demonstrált. Kezdődött a tiltakozás egy hatalmas kétórás tüntető sztrájkjal. Dél 2 óráig 4 óráig minden egyes üzlet, gyár le-
állt, még a vendéglők is lezuhattak redő-
nyveiket. Fél háromkor sokszáz helyen ren-
deztek tiltakozó meetingeket, amelyen a szónokok elszánt akaratall követelték, hogy hallgassák meg a lengyel zsidóság tiltako-
zását az illetékesek, mert nem bírják el an-
nak gondolatát, hogy Palesztina kapui — mint a zsidóság utolsó reménye — bezárul-
janak. Mindenfelé tiltakozó gyűléseket tar-
tottak és valamennyien esküvel adták ki a jelszót: „Ism eskohéch Jerusolajim, tiskach jemini.” Táviratokat küldtek a lengyelor-
szági angol konzulátusoknak és a varsói an-
gol nagykövetnek. A londoni kormánynak is direkt küldtek tiltakozó táviratokat.

Tudjuk, hogy zsidó vallási szempontok tekintetbe vétele mellett ez egy nonsens, amelyre vonatkozólag a rabbiság véleménye ellentétes lehet a praktikus gondolkozású zsidókkal. De aki félig-meddig ismeri a morvaországi zsidók „zsidóságát”, az nem is csodálkozik az ilyen megoldáson. Kétségtelen, hogyha ezt nem teszik meg, akkor a né-
metek felgyújtják a templomokat, vagy azokba mozit, ifjúsági csarnokot rendeznek be. Nem volt más alternatíva, nem volt más választása az ottani zsidóknak. Vagy „meg-
osztani” a templom használatát, vagy lerom-
boltatni hagyni. Nehéz választás! Ismétlél-
jük, itt nem tudjuk nézni a helyzetet a helyes dogmatikusság alapján, mert ahogy a

O volt a sabboszgoj.
Nem tudni, hogy került ide, soha senki ez-
iránt nem is érdeklődött. Egy esős, hideg őszi rapon feltűnt es hogy-hogy nem, kimondjuk: — mert az adóhivatal mindenkit számontartó keze őt már el nem éri — úgy élt ő, mint a kiskirály.
Annyi hivatala volt Franznak, hogy ha el kellett volna sorolnia, hamarjában maga sem tudta volna számát.
A talu végén volt diésőségének lakhelye, de azért a centrumban lakó Beile-néni körül szelkenkezélt pánteken, szombaton, vasárnap.
„Egy külön szombati lelke van ennek a Franznak” — szokta Beile-néni mondani. Mert valami különös életezte volt a sötét-kemence megrakásában, betapasztásában, szombaton való nyitásban.
Franz és tőpörödött felesége több barcheszti eselt, meg kichent, mint tíz más becsületes zsidó együttöve. O volt a szombati tüő és gyertyaoltogató. Alig szült le a péntéchi est. Franz megindult, házról-házra járt és vigyázott. Hogy Nagyberce izraelitáinak legyen világos-
sága es tüze. Ez volt az ő tőparnoszeja. Egész

hétre kenyeret, vagyis barcheszt és fizetést je-
lentett. Igazán nagy jellem volt o mi Franzunk. Soha nem kért és amit kapott, az mindig elég volt neki.
„A jidische nesomo”, — szokták mondani, mert soha nem panaszkodott, de nem is volt oka. A szegény emberek, akik Nagyberce határára tal nem láttak, azt úgy lejezték ki: „Jar mir gesogt”.
De mit részletezzük Franz hivatali munkáját. Ott volt a hitközség és zsidóságának minden életmegtartódnálanságnál. A papi áldást mondó kohenek kézmosságához ő hozta a vizet, hosano rabo és sevuosz-éjjel ő hozta a feketehóvét, purim és szimchas tora neki öröm-
tünnepe volt, minden jom tov neki is jó napja volt.
Igazán fényvel telt napja életének a pé-
szach volt. Nemcsak a pászkasítés előkészítése körül, a hordásnál volt tevékeny a mi Franzunk. Evról-évre ő vásárolta össze a hitközség chomecát. Igaz, nem volt kicsinyes, de ez úgy-
ben igazán érdemesen érdemességű Franz üz-
leti érteke. Egész éven gyűjtött, kuporgatott, hogy megszerezhesse Nagyberce érdemes hiteinek chomec kontraktusait. A nagyberceiek már

Csak a **GRAND HOTEL** LAFAYETTE-ben lakjon Bucureștiben

Központi fekvés. Komfort. Olesó. Otthonos. CALEA VICTORIEI No. 11 — Telefon 3-5410

Talmud írja, sok helyütt „Milsze delaj se-
chiche” olyan eset ez, amely ritkán fordul elő, vagy sohasem és ekkor nem tudtak még a talmudi idők tanaitai sem dönteni. Csak azt látjuk mi, az idők krónikásai, hogy évszázados templomokból keresztény imahelyek lesznek, mert menni kell a zsidóknak a régi törzsköcs helyről a nagy keserves bizonytalanságba. És a kis, vagy nagy templom kulcsát át kell adni a plébánosnak, mert nincs kiút... s ez rettenetes népi tárgyaink egyik szomorú láncszeme.

Mit akarnak Önök tőlünk...

Miért gyűlölnék?...

Nagyváradoon is felütötte fejét az a bizonyos kikeresztelkedési epidémia. Már sok-szor gondoltunk arra, hogy megírjuk részle-
tesen az összes erdélyi városokat egymás-
után, hogy kik keresztelkedtek ki és miért? A szatmári orvosról, a temesvári ügyvéd-
ről, a kolozsvári kereskedőről és a váradia-
król, akik szintén szép számmal vannak. Tudjuk, hogy milyen érzékenyen érintené ez őket, akik még most is két lovon akarnak lova-
golni egyszerre. Tudunk olyan váradia-
król, akik tanulják szorgalmasan a katekizmust, de azért szédert is tartottak és mazkirhoz is eljárnak.

Jaj de csunya és gyáva fajta ez. Mint-
ha ölm nehezedne karunkra, amikor az ut-
cán találkozunk velük és köszönünk nekik. Mindég félünk, hogy megszólít bennünket a doktor ur és csevegni akar velünk, amit mi nem tudnánk megtenni. Mert ő már máské-
pen látja a dolgokat. Nekik nem mondhatjuk már többé, hogy „mi” mennyire szentvedünk Németországban és „mi” mennyire fájlaljuk a Fehér Könyvet. És „Mi” mennyire sajnál-
juk, hogy neki szegénynek — hiába minden — az új házakról és lakóikról kiállított Fisa

megfelel rovatába, a nemzetségi... "zsidó" kell írja, a vallásba meg az uiat.

Náluk is bevállik az a régi mondas, hogy a neveltségesség öl. Mennyi rossz tréfát szerkesztettek már róluk, ezekről a tragikomikus hitámulokról, akik menekülni akarnak, de nem tudnak és hiába ugranak le a hajóról, a hinárba kerülnek és a partonállók — röhögnek rajtuk. Még azok is, akiknek zsidók letére, még két sírás között, van egy kis nevelésre is idejük. Mily komikus is, amikor egy frissen sült új keresztény ügyvédet megszólít barátia az utcán:

— Mit akartok ti tőlünk, keresztények? Miért gyűlöltek bennünket olyan nagyon?

És a megszólított mesümed hebeg-hárog és nekünk újra eszünkbe jut: a neveltségesség öl...

A Rajna vize és a Siegfried-vonal

A Paris Soir érdekes hírt közölt a híres Siegfried-vonal felől. Újságolvasó tudja, hogy mi is az a Siegfried-vonal. A hitleri Németország egyik büszkesége. Erővonal, amelyről néhány nappal ezelőtt jelentette ki Hitler kancellár, hogy nincsen a világon olyan erő, amely ezt a betonvárat bevehetné. Csak úgy döngött ezekből a szavakból az önért. Olyan bátor és olyan magabiztos volt ez a megnyilatkozás, hogy ellátott a világ szíveverése töle. Micsoda hallatlan biztonsági tudat kell ehhez? Senki a világon nem tud bennünket legyőzni — hirdette a németek vezére.

Mi történt ezek után? A Rajna egy komoly folyam, — de nem a legnagyobbak közül való — egy kistó kiöntött a medréből. És előtötte a híres Siegfried-vonalat. Benyomult a betonvárba és ha teli lett volna katonákkal, akkor mint azott úrgék kellett volna kiugorjanak. Mert Hitler és a Harmadik Birodalom olyan magabiztos, olyan büszke, hiszen senki sem győzheti le őket. Ugy hirdetik, hogy nincsen hadsereg, amely szembe merjen vele szállni. Senki a világon — csak egy szerény elem merete, a víz. Bombákkal, gézakkal, repülőgépekkel szembe mer szállni a német erő. Sőt az egész világgal is. A büszkeségtől és önértéztől döngött a föld — és jött a víz... a szerény „polgári” árvíz. És hova lett a büszkeség? És rohant oda a nagy kancellár, hogy megnézzze személyesen, hol is a ba?

Megmondjuk nyíltan, hogy van bennünk káröröm. Elvégre életnek és halálnak, békének és háborúnak korlátlan, sötérei ma-

gasságokig lendülő diktátora megtorpant az árvíz előtt. Mintha mentője lett volna ez az isteni erőnek és a sors ujjímtatása.

Ember, hiába trónolsz és hiába ágálsz, ha csak egy folyó önt ki medréből, akkor minden betonvár és egész duzzadó önérted semmivé válik... Ne légy önhitt és ne légy bekepczelt. Mi hisszük és reméljük, hogy eljön az emberi érzések Raina folyója is, mely kiönt és megtermékenyíti majd a szikkadt sziveket is, hogy emberibb és megértőbbek legyenek...

Fehér Dezső siremléke körül

Négy esztendővel ezelőtt halt meg Fehér Dezső, a nagyváradi újságíró irodalomtörténeti jelentőségű alakja. Most, hogy Fehér márványhó jelzi sírját, amelyet a halálan utókor helyezett családja emeltetett, egy szép és emelkedett szellemi ünnepség folyt le a siremlék körül.

Sok szónok méltatta egyéniségét, közöttük derék keresztény újságírók és írók, mint Peredy György, a Népkezsébségi Újságírószervezet elnöke és Tabéry Geza, az ismert író. A tavaszi nap sugarában fűdő, csendes temető hangulatához jól illett ez az ünnepség, amelynél a régi barátok és tisztelők jelentek meg. Mindenki emlékezett a jó öreg Fehér Dezsőre, méltatták Ady Endre körül szerzett irodalmi emlékü és jelentőségű érdemeit, csak egyről nem beszéltek. Fehér Dezsőről, a zsidóról. Említették ugyan, hogy amikor a miszkolci szülői háztól eljött, akkor mint tanító kapott állást a nagyváradi ortodox zsidó iskolában. De nem volt ott sokáig és Feher David tanítóból hamarosan a „Nagyváradi Napló” főszerkesztője lett. Fehér Dezső bizonyos tekintetben uttoró volt. Az addig amatőr, dilettáns vidéki újságírást hivatássá kezdte emelni, amelyhez tartozni abban az időben dicsőség volt. Az a bizonyos nagyváradi tehetségtérő humusz, sokszor a Fehér Dezső újságjának hasábjai voltak. Mindenki ajándozott, akikben a tehetség szikráját vélte felfedezni. Mi nem állunk most itt, hogy ebbeli érdemeit felsoroljuk. Elvégre ez nem is a mi hivatásunk. Csak azt kell elmondjuk, amit őt nem mondott el senki. Azt, hogy Fehér Dezső mindig jó zsidó volt. Nem úgy értjük, hogy mennyit és hogyan tartott meg a vallás tételei törvényeiből. Inkább azt, hogy jó zsidó szívvel mindent felharolt, ami a zsidóság ügyét szolgálta. Soha nem tagadta fajtáját és ha a progresszió a keresztény társadalommal való együttthaladást propagálta, akkor az utóbbi fél évszázad uralkodó csillagzatához igazodott. Sőt, maga is ennek egyik csillaga

Franz nagynehzen lecsendesedett, majd hívotta az apólonót.

— Erzem, már nem sokáig élek — kezdte. Kérem hujja el nekem a Szent Egyet embe-rét.

Hogyné, persze. — gondolta, — hiszen zsidók közt élt, azt hiszi nem is halhat meg másokent.

A Szent Egyet embe-re el is jött. Franz-nak már alig voltak szavai.

— Zsidó temetőbe temessenek. — rebogta és pánajna alol egy kopott hártárcat húzott elő és abból egy urát, melyből a choura embe-re kiolvasta:

Cserk Franz zsidó szülők gyermeke, elő-írás szerint feleletelt Ábrahám osatjánk szö-velségébe.

Ha nem is áll, mint a 36 oszlopos caddik egyike, de meghalni úgy halt meg, mert igazi és őszinte megértést mutatott.

Franz megért őselhez, az ungvári zsidó-temetőben pihen teste, a föld eddig ki nem ve-tette. Bizonyára az Ur számolyánál ül és igaz szószólója a nagybecet zsidóknak, akiknek év-ítzedekeken keresztül sabbeszögök volt.

H. M. (Ungvár)

volt. Sokat lett a magyarságról, sokat lett a magyar kultúráról, amelyért a régi magya-rok között még ma is jól cseng a neve. Talán jó is, hogy meghalt, mert mit is mondott volna ő a második zsidótörvényhez? Meny-syre összeomlott volna benne minden, amit hitt és hirdetett. Fehér Dezső sarkóvén a márványból egy tollat faragott ki a költara-gó. Szimbólum ez sok mindenről, amit a „toll” jelent. Ez a halálan szerzám, amely sokszor épen olyan halálan egy zsidó kéz-ben, amely más népekért harcol, mint akkor is, amikor magdért a zsidóságról száll síkra. Fehér Dezsőnek nem lett halás a magyarság, de a zsidóság sem. Pedig ezert is büzdött és sokszor szenvedett is.

Ezt kellett elmondjuk, amikor emléke-zünk hegyelettel rá, aki a „Népünk” hivatá-sáról sokszor elmondotta emelkedett szelle-mi és értékes véleményét.

Rabbik a vándoruton

Mi nem így képzeltek el a rabbik szere-pét a zsidóság mai történelmében. Ugy vél-tük, hogy körülöttük fog hijegecsendni a zsi-dó élet, ok lesznek az utamatól, akiknek nyomdokaik kell haladni a zsidó népnek. A világrt sem gondolunk most vallási kér-désre. Ennél a pontnál elfogadhatjuk vezető szerepüket, (bár sok reformrabbij jobban te-te volna, ha soha ezt a pályát nem választ-ja), de ami a zsidó népnek „népi” utját je-lenti, ezen a téren — kevés nagy kivételtől altekintve — alig számíthatunk rájuk. Mennyi gyűlölet Cion iránt az extrémek ré-szeröl, mennyi kétkedés és konkodás, ami-kor a zsidó tömegek megindultak, mert nem volt többé a szülőföldjükön maradásuk. De nem mondhatjuk, hogy ok megkímé-ltettek a számum viharától. Ok is röpdőnek, mint a pelyva, ok sem találják helyüket. Ezt a megállapítást abból az alkalomból kell el-mondjuk, hogy mindig újabb és újabb rabbi-vándorlásról hallunk, akiknek menni kell, vagy ha nem is kényyszeríttek, de mégis el-indulnak a nagy útra.

Példa erre Fischer J. Gyula dévai fő-rabbij, aki néhány hónapja ezelőtt lapunk hasábjain hívta fel a zsidóság figyelmét Rho-déziára, mint települési helyre. Bevalljuk, úgy hittük akkor, hogy a főrabbi ur hason-lít az orvoshoz, aki megírja a receptet, de nem veszi be... De nem! Amint a napila-pok is közölték, Déva város zsidóságának főrabbija hosszú útra indult. Kenya gyarmat Nairobi nevű fővárosába, ahol Iriss zsidó közület van és Heriz angol grand-rabbi köz-benjárásával szerele meg „próbára” ezt az állást a trópusi városba. O nem Palesztina felé vette útját, mint a német és osztrák rabbik, akik az angol zsidóság közbenjárá-sára certifikátokat kapnak Palesztinába. Tragikusan érdekes, hogy ok, akik nagy-részt a cionizmus ellen voltak, most szivesen fogadják a kinyajított segítő kezét. Így át-utazóban volt Nagyváradon Schenk rabbi Bécsből, aki négy megmentett szeter-tórával indult el a Szentföldre. Újabbat nem tudot mondani, mint amiről már annyit hallottunk.

A rabbikat is felkapta a számum, men-nek, jönnek, az ő életük is csupa nyugtalan-ság. De egy kicsit Isten ujja az. Miért nem láttak jobban? Miért nem érezték meg a zsi-dó napfajladalmat? Akkor talán az ő életük is hiagyensulyozottabb és nyugodtabb volna. De így? Ok is a zsidó élet szeréken ülnek és együtt rohanunk a végezt útján. Vezet-nők kellett volna a kocsi, de ok nem a bu-ton útlak.

Izletes fő kóser háziokost kapható Diefleermann Vilmosnál TIMISBARA IV, Spl. Tudor Vladimirescu 24. Figyelmes Utazóknak megfelo kiszolgálás! Utazóknak megfelo kedvezmény

WASSERSTROM SÁNDOR:

Kárpátalja zsidósága - a változás után...

Ahol kórházak, tisztviselőtelepek, kaszárnyák, jó utak jelzik egy összeomlott ország „romjait”.

1.

Kárpátalja, május végén.

Nem csodálom, hogy Magyarországon „divat-ban” van a Felvidék. Elvégre husz évig lával voltak egymástól. A pesti rádió is folyton ismétli, naponta vagy ötvösszer: „és Kassa.” Ugy gondoltam, hogy érdeklí az erdélyi zsidó közönséget is... „és Kassa.” Meg a többi városok, amelyek körül any-nyszor lengett a történelmi levegő. Anyira „lengte” őket, hogy néhány héttel ezelőtt bombák is robbantak ezekben a városokban. Nem volt há-ború, hanem harcok, ahol meghaltak emberc. Köz-börtűk zsidók is.

Akik husz éven át viszonylagos nyugalomban éltek, most bekerültek újra a történelmi forgatagba.

Kezdődött 1914-ben. Akik nem vagyunk ma már fiatalok — mi, akik írjuk vagy olvassuk az új-ságot — emlékszünk, hogy ez a vidék félt az orosz inváziótól is. Már akkor kezdődött a menekülés. Meg a hadseregek is erefelé vonultak fel annak-idején. Erre vannak a híres szorosok, amelyekért annyi vér folyt. Az orosz „gőzhenge” megtorpant, azután visszafelé forgott. Az elvesztett háború után térképeket rajzoltak. Újakat. És az a bizonyos piros vonal, amely a városok felett vonult végig, lejjebb került. A régi világban nem is tudtuk, hogy ezt a vonalat miért festik pirosra. A Kogutovitz-féle inté-zetben? Most már tudjuk. Mert vért szimbolizál. Vért, amely annyiszor és annyi folyt már ezekért a térképből vörös vonalért.

Ugy gondoltam, hogy erre felé, ahol annyi zsidó lakik, meg kell nézünk, hogy miképen élnek most ok, akikkel valaha oly szoros kapcsolatunk volt. „Valaha”, az nem is jelent még alig egy évet, ami-kor még állott, élt és virult a Csehszlovákia állam, amely a maga hosszukás és „rossz” alakjával, mégis egy demokratikus államt jelentett Európa mind-nakbb elfajcsizódó közepén és keletén. Hol van már ma ez az ország? Történelmi múlt a jelené. Sokan és sokszor fogják még kutatni ennek a feibomlásnak néprajzi, pszichológiai és egyéb okait.

2.

A TÖRTÉNELEM SZÉKEIKÉNEK NYOMÁBAN.

Akik képekben szeretnek írni, sokszor használják a hasonlatot: „a történelem dübörgő szekere”. Mint magános vándor baktatok itt a „szekérnyo-mok” között. És felmerül a nagy kérdés? Igen, miért kellett ennek a cseh és szlovák államnak így csu-foson összeomlani? Micsoda nagyszerű közigazgatás, milyen erős hadsereg, gazdagság, államalkotó nép, civilizáltni tudás... és mégis... nem is kellett jönni egy nagy számúnek, csak egy nagy és ki-méletlen szomszéd erős nyomásának... és minden-ek vége lett.

Miért, — merül fel bennem, amikor látom, hogy mit alkotott ezek a csehék itten a felvidéken röpké husz esztendő alatt. Amikor Ungváron nézem a Ga-lagó városrészben azt a sok nagyszerű épületet, amelyben a tisztviselők laktak. Mennyi beton és mennyi üveg, mennyi napfény és milyen modern-ség. Ahol husz esztendővel ezelőtt apólatlan szemé-domb volt, most pirospados sétányok, kertek, sző-kőkutat és a legmodernebb épületek. Husz év? Még annyi sem. Mert hiszen az első évek a szerve-zése voltak. Itt épült a teriományi székház, és a parlament. Mennyi nagyszerű hid, milyen hatalmas kaszárnyák, milyen csodásan modern iskolák. 4—5 emeletes épületek, várszerű csendőrlakotnyak...

Ugyanez látszik Kassán, a Hernád partján, de Munkácson is. Ki ne lepődne meg, amikor e vá-rok hatalmas méretű, modern kivitelű postapalotái vagy a minden hygiénával és komforttal berende-zett katonai pavilonok városrészeit látja? Nem ta-gadom, a régi csehszlovák állam, vagyis pontosab-ban a csehék tudták építeni és szervezni. Aki ta-nulni akarja, hogy tudott-e a demokrácia építeni, s az építéshez nem kell okvetlenül parancsuralom, — az megtalálhatja igaz pompájában és nagyságá-ban tanulmányának anyagát itt is.

Nem is mondott vele semmi hazugságot az az utóhátsam, aki fajmagyar tisztviselő létere is be-avolta, hogy a gazdag cseh állam többet tudott volna még alkotni a legközelebbi husz évben, mint emennyit a magyarság fog tudni. Prága gazdagsága, nagy ipara, sok aranya tette lehetővé, hogy itt épü-letek, utak, vasutak, vállalkozások erősödjének, mert bizonyos, hogy erre a területre inkább ráfizettek, mint kerestek a régi összeomlott állam urai.

A régi cseh állam gazdag volt és voltak gazdag nyugati barátai, akik pénzt adtak neki. Hiszen min-denre tellet nekik. Egy jól felszerelt hadsereget és védőveket létesítettek (egyidőben a legmodernebb volt Európában) és mindeyre feltéjük és pénzük rövid husz év alatt. Miért hát ez a csufos össe-omlás?

Minden nép tanulhat és okulhat ebből a tragé-diából. Legfőbb oka a széthúzás volt. Mert a szlo-vákok nem értékelték a magasabb népi érdeke-ket és gurult a márka, amely gondoskodott arról, hogy széjleszték a szlovákokat a csehekől. Meg az ukrán-kisrorsoz élmok felrázója is volt. Kétsége-len, hogy nemzetiségi állam volt Csehszlovákia és sikerült őket megbontani. Ezért vált semmivé a nagy felkészültség, a szkezer tank, repülőgépek, ágyu, fegy-ver ezért került Hitler kezébe. Mert ezek nem tar-tottak össze és akkor ájultak el, amikor legerősebb-nek kellett volna lenni. A cseh történelem, ha lesz még ilyen, soha nem fogja megbocsátani a mai cseh nemzedéknek, hogy ilyenformán hagyott fel nemzeti létevel. A cseh, az dolgozó nép, de nem tudott harcot kezdeni. A magyarság szempontjából ez a sorsfordulat nagyon kedvező volt, mert ugy-szólván vér nélkül jutott nagy és gazdag területek birtokába. A felvidéken meglátjuk az építő munka, olyan munka, amelyet egyhamar nem tud a német gazdasági járom alatt lévő Magyarország ugyan-cyan tempóban folytatni.

3.

A NÉMET-MAGYAR VISZONY.

Itt, alig egy-két kilométer-nyire a szlovák határtól, sőt ezen át is utaztamban látom, hogy ez már német uralmat jelent. De nem élelkepes szlov államot. A szlovák nemzeti függetlenségé úgy látszik nem lesz hosszúéletű. Nincs elég pénze, értéke, földje, ipara ahhoz, hogy önálló legyen. A Hlinka és egyéb gár-dák még mómorosan ünnepelhetik a „szabadságo-kat”, de ez csak látszat szabadság és ki tudja med-dig tart?

Hiszen a sokkatta erősebb és életképes Magya-rország is a drága földi kincsekről mit is kap hatal-mos szomszédjától? Talán aspirint, bazarárutakat és szájharmonikát? Ezzel nem lehet nemzetgazdasági értékeket termelni és nem lehet fölég gazdagodni. A hatalmas szomszéd nem csupán katonai fölényt és bizonyos függőséget involvál, hanem még inkább gazdaságait. Ezt látta gróf Bethlen István is, aki tíz évig volt Magyarország miniszterelnöke, most pedig visszavonult a poltikai életől és bucsucikkében

Vitán felül áll... legfontosabb a védjegy: Palma

majdnem egészen nyíltan megmondja, hogy mi készíti erre a lépésre. Nem látja elég biztosítottnak ezt az irányvonalat, amelyet a mai magyar politika folytat és amelynek tengelyében épen a zsidókér-dés áll.

4.

PLAKÁTHARCOK, NYILASOK ÉS A FELVIDÉK.

Amerre járom a Felvidéket, nincsen választási harc. Azt csak Budapesten láttem. Éjszaka ki-ragasztották az agitációs plakátokat az erősebb jobboldali és a gyenge demokratikus pártok. Ras-sayék, de egy-két óra múlva le voltak ragasztva a nyilasok plakátjával. Mennyi pénz dől ezekhez? Honnan, honnan — mi csak kérdezzük, de sokan tudják is. A nyilasok nem csüggednek és semmiféle fiasók nem kedvelenit el őket. Elvégre szertűnk csak „idő kérdése”, hiszen a protektor nincsen messze és nem szentimentális. Viszont a Felvidék nem fog most választani parlament „képviselet” mert... de ez ne érdekeljen bennünket, inkább va-lami más, ami sokkal fontosabb zsidó szempontból.

A legfőbb ember, aki még hisz a logikában, azt hirdette és úgy értelmezte a magyarországi an-tiszemilizmust, amely 1919 óta több, kevesebb erő-vel mindig tombolt, hogy ennek legfőbb oka: a sok intellektuális pályán felbomradt magyar keresztény értelmiséghez tartozó ember existenciális problé-mája, amely azonban azonnal megújult és érde-keketje revizió alá veszik álláspontjukat, mihelyt újra megnyílik előtűk az uripályák lehetősége.

Ha a kicsi Magyarország fölös intellektusa újra mehet katonatisztnak, főszolgabírónak, alispánnak, állomásfőnöknek, bírónak, meg általában közigaz-gatási pályákra, vasutához, megyéhez, városhoz, rendőrséghez és a többi biztos és magyar mentál-tásnak megfelelő életpályákra, akkor megszűnik ez a társadalmi rákfené. Ime, mi történt? Felsőma-gyarszág révén több millió ember, sok város, kö-zség, föld került Magyarországhoz és az elhelyeke-dési lehetőség esélyei nagyon is meggyarapodtak. Ennek dacára ebben a pillanatban úgy tombol az antiszemilizmus Magyarországon, mint soha és se-hol. Felokozóva a Felvidéken, melyre pedig sem az első, annál kevésbé a második zsidótörvény nem lett vonatkoztatva.

A felvidéki zsidóság abszolút jogegyenlőséghez volt szokva 1918-ig és 1919-től mind mostanig. S mi történt?

5.

A FELVIDÉKI ZSIDOKI KÉTSÉGBEESÉSE.

Ott járok-kelek közöttük és tartozom az igazságnak, hogy úgy érzik megukat ott zsidó testvéreink, mint a si-ralomházban. Az iparendedélyek bevonna, a szlo-vák kamarák kiüldöztek magukból a zsidók nagy-részt, mindenféle pangás, kétségbeesés és remény-telenség. Kassán egyetlen nap alatt 300 iparendedély vontak be, közöttük olyanoknak is, akiknek 40 éve volt ott iparuk. Komáromban 70 zsidó ügyvéd éle-lehetősége szűnt meg. Kassa ügyvédi kamarájának területén pedig 151 ügyvédé az ügyvédi kamarából térítet kiázás folytán. A legfőbb kereskedőnek és iparosnak engedélye a legnagyobb bizonytalanság-ban, a közigazgatás utvesztőiben, egyes miniszterium frásztalain és talán soha nem intéződnék el ked-vezően. Oh Teremtőm, mennyi zsidó ember lesz nácistelenlenség és mennyien veszítik el kenyérüket. Ami a magyarságnak öröm és boldogság kutorfórrása lett,

A Szentföld zsidósága egységesen száll szembe a Fehér Könyvvel

A zsidóság sohasem fog beleegyezni a Fehér Könyv határozataiba, mely anyák és gyermekek meggyilkolásáért ad prémiumot a gyilkosoknak. — A tel-avivi, haifai, jeruzsálemi tüntetések. — Utcái harcokban több mint száz zsidó sebesült meg. — A megsebesült Ábrahám Katzenelsohn, a Waad Leumi helyettes elnökének nyilatkozata. — A brit katonaság brutálisan járt el.

Tel-Aviv. — Amikor az angol kormány által kiadott Fehér Könyv a szentföldi jisiv tudomására jutott, spontán módon nyilatkozott meg a zsidóság elemmentáris felháborodása. Tel-Avivban Rokach Izrael polgármester vezetésével hatalmas demonstráció folyt le Tel-Aviv utcáin, amelyen 80.000 ember nett részt vett. Amikor a zsidó város valamennyi szervezete résztvett ebben a hatalmas tüntetésben, így az orvosok, ügyvédek, írók szervezete is. Az asszonyok csoportját Rokach polgármester felesége vezette. A feliratokon a következő állott: „Sziem a népenért! Véremet hazámért!” meg az, hogy „A Biblia a mi mandátumunk, Anglia nem tudja ezt megsemmisíteni!” végül „Győzni fogunk, mert vagy szabadság, vagy halál!” Több mint három óra hosszáig tartott a felvonulás és a gyűlések. Előbb imádkoztak az elhunyt hősök lelkiüdvéért, azután Rokach polgármester tartott beszédet, amelyben leszögezte, hogy a zsidóság sohasem fog beleegyezni a Fehér Könyv határozataiba, amely anyák és gyermekek meggyilkolásáért ad prémiumot a gyilkosoknak. A brit kormánynak nem fog sikerülni a történelem szekerét feltartoztatni. Nem lehet a legnagyobb angol államférfiak szavaival átjétközni és az elhunyt V. György angol király is több ízben megígérte a zsidó nép aspirációinak támogatását. Ennek az országnak mindörökké zsidónak kell maradni. Beszéltek még Ben Zion Mossinson, a Jewish Agency nevében, majd Zalman Rubaschov felolvasta a Waad Leumi tiltakozását. Sok ut vezet Palesztina felé. Egyetlen egyet sem lehet elérni. Az új rezsimet csak halottak hekatombái fölött lehet megcsinálni. Az összegyűlt tömeg megesküdt, hogy minden erejével támogatni fogja az „illegálisok” partraszállását.

A HAIFAI ZSIDÓ HITKÖZSÉG TILTAKOZÁSA AZ ANGOL KORMÁNYAL ÉS PARLAMENTNÉL

Valamennyi haifai zsidó ifjúsági szervezet együttesen gyűlést tartott az amfiteátrumban. A legélesebben tiltakoztak a szónokok a Fehér Könyv ellen. Egy fehér oszlopot állítottak fel, a Fehér Könyv szimbólumaként, amelyet aztán felgyújtottak. A technikum udvarán elégették a Fehér Könyv egy példányát a Hatikva énekése közben. A zsidó hitközség táviratot küldött a főkormányzónak és a kormánynak, amelyben a haifai 55.000 főnyi zsidóság nevében — amely a város lakosságának többségét képezi — a legmélyebb megdöbbenést fejezi ki az angolok újabb Palesztina-politikájával szemben és azt a leghatározottabban visszatartja. Ha a mandatárius hatalom elejti a zsidó állam érdekében kifejtendő politikáját, akkor ezzel lemondott a jogáról, hogy Palesztina fölött uralkodjék.

A MIZRACHI TILTAKOZÁSA

A palesztinai Mizrahi szervezet proklamációt adott ki, amelyben kijelenti, hogy a vallásos zsidóság különösen fel van háborodva, mert a Fehér Könyv sulyos csapást jelent a zsidó vallásra is. A Tóra azt írja elő, hogy minden zsidó menjen Palesztinába. A bevándorlás lehetetlenné tévése, a Tóra parancsának megszegését jelenti. A Tóra előírja, hogy minden zsidó legyen lojális az államhatalommal szemben, de amikor ilyen sulyos arcalessz párs ért a Tóra parancsait, akkor az ellensz-

gülés szent kötelesség. Soha nem egyezhet bele a Mizrahi olyan politikába, amely a zsidóság történelmi jogait Palesztinára vonatkozólag kétségbevonja. Ez az ország a miénk — végzi a proklamáció — és az is marad örökké.

AZ AGUDA PROKLAMÁCIÓJA

Az Agudasz Jiszroel is kiadott egy kiáltványt, amelyben azt mondja: A zsidó nép soha nem egyezik abba bele, hogy a bevándorlást és földvásárlást megakadályozzák. Addig nem nyugszik a zsidó nép, amíg egy egészen nagyszabású kolonizációval, amely az ország legtávolabbi pontjait is felöleli, nem valósul meg. Az ösök országát fel kell építeni és soha nem egyezik bele abba, hogy kisebbség legyen a zsidóság ezen a megszentelt földön. Csak szabad és független életre rendezkedhet be a zsidóság Palesztina földjén. Felszólítja az angol kormányt, hogy egy szegény, elhagyott népet, mint a zsidó nép, ne taszítson el magától és ne legyen vele szemben igazságtalan. A „felvilágosodott és bibliakedvelő angol néphez fordulunk”, amely felelős azért, hogy nem tartotta be szavát.

AZ UJCIONISTÁK DEMONSTRÁCIÓJA

A revizionisták is nagygyűlést tartottak az egyik tel-avivi zsinagóga mellett és „Le a kormánynak” jelszóval a kormányzósági palota ellen vonultak. Több lövést adtak le a levegőbe. Leszakították az angol zászlót és a kék-fehéret helyezték helyébe. Majd benyomultak az épületbe és széjjelgyújtották az ottlevő iratokat. A rendőrség nem tudott urra lenni a tömegen, ezért világító pisztollyal jelt adtak, hogy katonai erők jöjjenek segítségül. Eközben tűz ütött ki a kormányzósági épület több helységében és jelentős károkat okoztak. A rendőrség és revizionisták közötti harcban egy Holzer nevű rendőr megsebesült, a tüntetők közül pedig heten szenvedtek könnyebb és sulyosabb sérülést. Rokach polgármester megjelent a helyszínen Dubinsky-vel, a polgármester parancsnokával és egy kéziutasba kerültek, amelynél számos ütés érte őket is a rendőrség részéről.

A déli terület katonai parancsnoka ezután megjelent a városban és közölte személyesen a polgármesterrel, hogy minden további zavargásért a város vezetését teszi felelőssé és rendkívül szigorú szabályokat léptet életbe. Elhatározta, hogy proklamációját bocsájt ki a város vezetésével karöltve, amelyben nyugalomra inti a lakosságot.

A Fehér Könyv megjelenése napján a jeruzsálemi bevándorlási departement házában öt gyújtóbomba explodált, amely nagyrészt összerombolta a berendezést. Később még hat fel nem robbant gyújtóbombát találtak az épületben. Majd számos bomba robbant meg az épület különböző helyiségeiben.

SULYOS UTCÁI HARCOK JERUZSÁLEMBEN

Az angol kormány proklamációja után következő napon hatalmas uccai tüntetés zajlott le Jeruzsálem utcáin. A jeruzsálemi tiltakozó felvonulás élén dr. Isaac Herzog, Palesztina országos főrabbija haladt törtekeressel a kezében, amelyet Németországban mentettek meg. Több ilyen megmentett törtekeres volt még látható a menet élén haladók kezében. „Am Jiszrael chaj” (a zsidó nép él) dalát énekelte a felvo-

nuló tömeg és kórusban kiáltotta: „Nem veltük alá magunkat”.

Amikor a menet a Jewish Agency székházához érkezett, a csoportok megállottak és hosszasan éltették a cionista vezetőséget. Ezután a Jesurun templomba mentek, ahol Herzog főrabbi a szószekeken darabokra tépte a Fehér Könyvnek egy példányát. A jelenet mély hatást gyakorolt az összes jelenlévőkre.

A tüntetéskor sulyos összecsapásra került a sor a rendőrség és a tüntetők között. A harc közben több mint száz zsidó sebesült meg.

Közöttük sok sulyosan is. 85 embert beszállítottak a Hadassa kórházba és huszat más kórházba. A sebesültek között vannak asszonyok és gyermekek is. Számos angol rendőr is megsebesült, közöttük egy meg is halt. Több mint tízezer főből álló zsidó tömeg megjelent a Jaffa-uton levő kormányzósági (distrikt) épület előtt és kövekkel kezdték dobálni. A rendőrség parancsot kapott, hogy gummibottalok oszlassa szét a tömeget. Nemsokára a Cion Square, amely a zsidó főváros moderu üzletnegyede, a „senki földje” lett, ahol váltakozó szerencsével folyt a harc. Hol a tüntetők, hol a rendőrség lett urra a helyzetben. A distrikt épület valamennyi ablakát és bejáratát széjjeltörték. Számos nyilvános telefonállomást is összetörték. A rendőrséget rendkívül sok ködöbás érte. Végül drótsóvnyv barrikádokat emelt a rendőrség és csak késő este sikerült szíjjelozlatni a tömeget. A Jaffa-utca az esti órákban a pusztulás képét mutatta. Mindenfelé uccai lámpák romjai, telefonfülkék romokban és teljes sötétség borult a városra. Az üres utcákon erős rendőri és katonai őrzéjratok cirkáltak.

MEGRÁZÓ JELENETEK A KÓRHÁZAKBAN

A Hadassa kórházban megrendítő jelenetek játszódtak le. Tekintettel a rendkívüli körülményre, az udvaron, szabad ég alatt költözték be a sebesülteket. Orvosok és ápolnők lázasan dolgoztak a köztözesen, hogy a sulyos sebesülteknék segítségét nyuítsanak. Ábrahám Katzenelsohn, a Waad Leumi alelnöke is a sebesültek között volt. Ő nyilatkozta a JTA tudósítójának, amelyben a következőket mondotta:

— Ez az első eredménye a Fehér Könyvnek. Az angol katonaság és rendőrség elképzelhetetlen brutálissággal járt el. A zsidók részéről egyetlen lövés sem dördült el. A tüntetők nem tettek egyebet, mint rettenthetetlenül ellenálltak és nem mozdultak helyükről. A rendőrség még az Eged-autobusztársaság remizébe is behatolt és az odameneikült embereket brutálizálta.

Ezen a napon késő este a rendőrség benyomult a hitközség épületébe, meg a rabbinátus épületébe is, ahol összetörték az összes ajtókat és berendezési tárgyakat és valamennyi iratot az uccára dobtak. Egyidejűleg a revizionista szervezet irodahelyiségeit is megtámadta a rendőrség, mindent összetört és a „Hamaskif” revizionista újság szerkesztőségét is teljesen összetörte.

Remat Jochanan kolóniát ezen az éjszakán a banditák megtámadták, de visszaverték őket. Kuvcat Nekudat közelében egy zsidó asszonyt éjszaka álmában megtámadtak és megölték.

Abban az épületben, ahol a 17—25 éves emberek jelentkezése folyt le Tel-Avivban, összeütközésre került a sor. A revizionisták kövekkel dobálták meg a „Beth Brenner”-t és beakartak hatolni a házba. Amikor a polgári gárda tagjai ellenálltak, összeütközésre került a sor, amelynél 28-an megsebesültek. Két személyt sulyos állapotban a Hadassa kórházba szállítottak.

— MERT VEGYÜNK ARTA BUTOROKAT? Mert kiváló minőségűek és mégis olcsók. „Arta” Oradea, str. Cosbuc, Palace szálloda mellett

EZ AMERIKA...

A zsidó kuriózumok igazi hazája Amerika. Newyorkban 1917-ben megpróbálták megalakítani az egységes hitközséget, de ez nem sikerült. 1927-ben az Egyesült-Államokban 2948 „congregatio”-t számláltak össze. Egy-egy zsinagóga mindegyik ilyen „kongregáció”, külön tisztviselőkkel és a hozzá kapcsolódó intézményekkel. Ezek között aztán minden árnyalat képviselve van, amerikai furcsaságokkal keverve.

NAGYOTTHALÓK TEMPLOMA.

A reformzsidók felső rétegének legszébb és legimpozánsabb temploma az Emanu-El, mely Newyork legszébb helyén, a Fifth Avaneu-n, a Central-parkkal szemben emelkedik. Ez egyébként közismert. Kevesebben tudják azonban, hogy ettől az új Emanu-El templomtól nem messze van az eredeti régi templom, melyben azonban ma már csak nagyothalók részére tartanak istentiszteleteket.

Az előkelő új templomban letompított orgonabugás fogadja szombat reggel a hívót, pompás korus lágy, művészi éneke tölti be a világos, tágas csarnokot. A toraszekrényt finom, aranyozott rácsoszáttal ékesített ajtók díszítik, de torafüggönyök nélkül. A világos, színes márvánnyal burkolt „oltár” két oldalán szószekek helyezkedik el. A rabbi és előimádkozó foglalnak ezekben helyet, akik felváltva vezetik az istentiszteletet.

Az amerikai reformtemplomok egységes imakönyve az Union Prayer Book. Hogy változatosságról is gondoskodjék, ez az imakönyv többféle imarendet tartalmaz. A keves hébert leginkább szefard módra ejtik ki. A törát a rabbi olvassa fel, de a mi meg-hitt recitálásunk nélkül. A felolvasás héber és angol nyelven történik. A prédikáció után a rabbi megáldja a gyülekezetet...

TEMPLOM, AHO L NINCS ELŐIMÁDKOZÓ. — IMAKÖNYV HELYETT MŰSOR.

Furcsa tünet a newyorki hitéletben az u. n. Free Synagoge. Ennek rabbiája a ma-

gyar származású Stephen Wisc, Amerika legnépszerűbb rabbiája. A Carnegie-Hallban, Newyork legnagyobb koncerttermében tartja ez a gyülekezet a maga istentiszteleteit, amit a termen elhelyezett tábla jelez is. Itt a zsinagóga minden külsősége hiányzik. A pódiumot zöld gallyak díszítik. Toraszekrény nincs, csak szószekek és egy szék a rabbi számára. Az imakönyvet itt műsorlap helyettesíti. A műsor felsorolja a zene- és énekszámokat és a tartandó prédikáció tárgyát. Ezenkívül néhány modern, elolvasásra érdemes könyvből vett idézeteket, a férfiak és nők egyesületeinek legközelebbi előadásait, az ifjúsági csoportok, a zsidó történelmi, gyermekápolási, szociális törvényalkotási bizottságok közleményeit. Előimádkozó sincs, csak orgona, kórus, szólisták. Az istentiszteletet a rabbi vezeti. Minden csak arra való, hogy keretül szolgáljon a prédikációnak.

Vasárnap fél tizenkettőkor sűrűn megte-lik a Carnegie-Hall, körülbelül kétezer ember kíváncsi a rabbi szavára. A prédikáció inkább előadás, mely a politika legaktívabb kérdéseivel, általános érdeklő uikönyvekkel is foglalkozik. Egy óra hosszat is eltart a beszéd, melyben minden kérdésben állást foglal a szónok. A szószekek itt az a célja, hogy befolyásolja az emberek életvitelét és ezért mindig az a vesztély fenyegeti a szónokot, hogy nirlapirói szenzációba téved.

Minden zsinagóga köré egész sereg egyesület és klub csoportosul. Az idegen, aki belép valamelyik „kongregációba”, az társaságot talál és tudja, hogy mit kezdjen a szabad idejével. A szociális center, mely zsinagógához csatlakozzik, képviseli tulajdonképen az amerikai hitközség típusát. Az istentiszteletek sok kuriózumot tüntetnek fel.

SZINES TRANSPARENSEK AZ ORTODOX TEMPLOMOKON.

Az East-side utcáin a zsidó könyvesboltok, kóser vendéglők és zsidó munkás-

klubok közt vannak a „schul”-ok, az ortodox templomok. Ezeknek a ritusában nem találunk sok eltérést a magunk templomi formáitól, csak a szines transzparensek furcsák, melyek a chazanok szerenlését, egy-egy kántori előimádkozást úgy hirdetik, mint nálunk a muzik bejáratát fölött a mozgóképek sztárjait. A keleteurpai ortodoxia jelentőségére vall, hogy 1923-ban Newyorkban egymillió ember vallotta a jiddist anyanyelvének.

VALLASOS ZSIDÓK TEMPLOMA, AMELY SZOMBATON ZARVA VAN.

Van például olyan zsinagóga, amely szombaton zárva van Nem azért, mintha a hívők vasárnap járnának templomba. Hanem azért, mert a templom állandó látogatást szombaton a lakóhelyükön tartózkodnak és nem jönnek be az üzleti negyedbe, ahol a templom áll.

Miért kell akkor — kérdezhetné valaki —, ez a sok templom hétköznapon egy üzleti negyedben? De kis számmal erre is megfelelhetünk. Ahol 500.000 ember dolgozik, ott néhány tízezerre rug naponta jönnének a száma, akik gyászéjben vannak, jarkzeitjuk, vagy halottjuk van. És ezek valamennyien kaddist akarnak mondani, mert a kegyelet rendkívül ki van fejlődve az amerikai zsidókban.

HIVATÁSOS GYASZOLÓK, FEKETE RUHÁKBAN ÉS LAKKIPÓKBAN.

Az utca forgatagában a járókelő észrevesz egy zsinagógaszéri épületet, mely előtt még hétköznapokon is innapi lektebe állított tömeg várakozik. A férfiakon fekete ruhák és kalap, lakkcipőig kivasalva. Melletük siralmas archifejzéssel koldusok, siratóasszonyok, perselyes emberek, kik néha konzerves dobozból röglönöznek maguknak perselyt. Ez a hivatásos gyásziskerét, mely „munkára” vár és mindenkor készenlétben áll, hogy olyankor is megtöltse a gyászházat, ha nem akad elég jóbarát és rokon.

KAPOLNAK GYASZOLÓK SZÁMÁRA.

A kápolna elé gördül az autósor. Az első kocsi a virágokat, koszorúkat hozza, a második a koporsót. Legalább három, de sokszor jóval több kocsiab a hozzátartozók foglalnak helyet. A koporsót beviszik, a község leül az első sorokban, a hivatásos siratók hátul lépnek akcióba, ha szükség van rájuk. Erről már a vállalkozó gondoskodik. A gyászszónok, kórus és zene megadják a végtiszességet, a terem gyorsan kiürül és az utcasarkon már begördül a következő menet, miután a község időközben már összegyűlt az épület előtt...

AZ ARADI CHEVRA KADISA ÚJ ELŐLJÁROSÁGOT VÁLASZTOTT.

A választás eredménye a következő: Elnök: Bouslein Sándor, elnökhelyettes: dr. Singer József, temetési előljárók: Lefkovits Ármán, Marmorstein József és Moskovits Mór, sirket-előljáró Szigeti Oszkár, ellenőr Weisz Samu, szeretetházi előljáró Szűcs F. Vilmos, alaptókekezelő Földes Soma. Választmányi tagok: Adler Andor, Anhaltzer Ignác, Auerbach Béla, Braun N. Antal, Fritz Lipót, dr. Fuchs Albert, Goldmann Sándor, Hacker László, Hegedűs Gyula, Hirsch Jenő, Hirschfeld Fülöp, Kabos Sándor, dr. Kállai Károly, Kálmán Adolf, dr. Kelemen Gábor, Koch Dániel, Schwartz Arthur, dr. Steiner József, Szatmári Rezső, Szimányi Izsó, dr. Ujhelyi József, Weiszberger Lipót, dr. Werner János.

Carmen Sylva

a Fekete-Tenger gyöngye

Megkezdődött a furdőszezon!!

A NÉPUNK

az egész furdődény tartamára egyéni és társas kirándulásokat rendez Carmen-Sylvára

Az első csoportkirándulás június 11-én indul. Minden előzetlönk és olvasónk részvehet a kedvezményes nyaraláson. — Jelenkezék azonnal csoportkirándulásunkra.

Egyéni utazások egész idény aialt!!

Megállapodást létesítettünk Carmen-Sylva legelőgánsabb és legkomfortosabb orth. kóser pensiójával, mely szelvényünk ellenében a „Né pünk” előzetlönk és olvasónak az alantí előnyös árakat nyújtja:

Előszézon: Jun. 5-től, 30-ig. Napi háromszori étkezéssel teljes pensió 170 lei, illetve 00 lei. — Főszezon: Jul. 1-től, aug. 31-ig 240 lei, illetve 280 lei. — Utószezon: Szept. 1—15-ig 150 lei, illetve 170 lei

A carmensylvai iszapfürdő gyógyít reumatikus fájdalமாக, izületi csontgyuladást csonttuberkulozist. — Kirándulások a Feketetenger partvidékére. — Séta hajózáások

Irjon azonnal, hogy megküldjük Önnek kedvezményes nyaralási szelvényünket. Társasutazásban résztvenni óhajtok jelentsek be azonnal résztvetelüket. 50%-os utazási kedvezmény

Két kikeresztelkedés margójára...

Mit mondjunk? Tragédiák ezek? Vagy valami más, amire még nem találtunk szavakat? Ha nem is drámák, de semmiesetre sem vigjátékok. Olyan életszagok, olyan közölkés valóság, hogy nem irhatunk róluk másképpen, mint a napi-kronikás szemével.

Kikeresztelkedés. Ez most „divatos.” Különösen olyan helyeken, ahol a legutóbbi évtizedekben a hitközségek lelkipásztorai nem helyeztek másra nagy súlyt, mint arra, hogy „spiritualizálják” a zsidóság vallási lényegét. Ezért lett az ifjúság vallástalan, sőt istentelen, minden tradíciót lábba tipró és végül az első szellőre kikeresztelkedő.

A Tóraadás innepén történt egy nagyváradi templomban. Nem sokan hallották, nem sokan látták. Egy ismert, köztiszteletben álló apa fordult a közelállókhoz és a következőket mondotta:

— Hetvennégy éves vagyok, nem tudom meddig élek még. De azt már most tudom, hogy két fiam van és mind a kettő kikeresztelkedett. Nem lesz, aki kaddist mondjon felettem. Eltávoztak a zsidó élettől, elhagyták az ősi vallást, amelyhez én annyira ragaszkodom. Ez a zsidóvilág szellem tette, amelyben nevelkedtek, az iskolában és a lelkipásztorok sem állották útját annak, hogy ez a tragédia be ne következzen. Ezért van sok kikeresztelkedés mostanában Nagyváradon, mert nincs semmi és senki, aki ezeket visszatartsa.

A különben cinikus, okos és élénk vitalitású 74 éves ember szeméből jöttek a könnyek. Megstratta önmagát, lelkiileg elmondotta maga fölött az a kaddist, amelyet fiai sohasem fognak elmondani. Mondjuk azt, hogy a nevelésben volt az egyik főok? Mondjuk azt, hogy sokban igaza is van a könnyező embernek? Mit mondjunk neki Suvat reggelén, amikor fenn a Tórából olvasnak örökérvényű szavakat?

Itt nincsen és nem is lehet vigaszt mondani, mert erre nincsen feloldás és nincsen megértés. Hova is jutott volna a zsidóság, ha ilyenfélt „megértett” volna valaha. De a síró apa nem is részvétet kért. Tudja ő, hogy ilyesmi nincsen megértés. De mégis sajnálta ezt az apát. Ha tőle függött volna, bizonyára nem keresztelkedtek volna meg gyermekei. Bár ki tudja, nem-e volt idősak, amikor a „harrier” érdekében elnézte ezeket a bűnöket. De hol a harrier? Elkésett az „éji homályban,” s nem maradt egyéb, mint az apai könnyek...

Amint hogy furcsa és groteszk az a kikeresztelkedés is, amely a pünkösdi követő szombaton játszódtott le a nagyváradi Notre Dame de Sion-ban. Egy váradkörnyéki ügyvéd keresztelkedett ki családjával, szintén a leányaik karrierje érdekében. Vajon mi lehet egy leány karrierje, ha keresztény lesz?

Elveszi majd egy „rendes” ember? Bár éppen ebben a családban történt, hogy egy keresztény lett leányt egy rendes zsidó vett el. Vajon a sírban fekvő volt ortodox nagyapa nem kísérti az újkeresztény gyermekét és unokáit... Vajon nem-e kerülnek ezek a notre dame-ben megkeresztelték vissza még a zsidókhoz? Mert hisz más nem nagyon veszi el őket... Mert a fajtörvények szigorúsága ugyem nézi el nekik ezt a bűnüket. Miért kergetik a délbábot? A boldogság kékmadara sem bizonyos, hogy akkor fog fejük felé szállni, ha kereszt csüng a nyakukban. Talán a kikeresztelkedett asszony édesanyja boldogabb volt a péntek esti gyertyák mellett, meg a zsidó milliőben. Milyen jó, hogy a boldogságot nem lehet így megvenni. Hiszen ha így volna... ellenben a síró öregember fia 30 éves korában is az

Megoldották a zsiros arcból problémáját.

A zsiros, pattanásos arcból igen gyakran a helytelen puderkeverékek használatának eredménye. Nemcsak a zsiros arcból oka ismeretes ma már, hanem eltüntetési módja is.

A SULFAMYL-puder mikroszkopikus eloszlású kén- és egyéb hatóanyagok tartalmánál fogva megszünteti az arc zsirosságát és pattanásait. Az arcoltűdév é és bársenyössé teszi. Eljelle különöleg szolgálhat tesz a SULFAMYL-arc krém.

élet legelején áll, — keresztény létére — ezek a most áttért leánykák is lehetnek azért még „keresztény gépirókisszonyok.”

A csehek csak német erőszakra nyomják el a zsidókat

Egy Párisba érkezett szemtanú szerint, a cseh-morva protektorátus területén a zsidók elleni intézkedéseket a csehek lehetőleg szabotálják. Hiába akarják a németek egyszerűen lehetetlenné tenni a zsidókat, a csehekben nem találnak ebben segítő társakra. Csúpan a prágai ügyvédi kamarában hozták be az árjaparagrafiát, de másutt seholsem. Az üzletekre hiába írják ki, hogy zsidó üzlet és hiába szölik fel bojkottra a lakosokat, a csehek nem bojkotálják a zsidókat. Sőt, a prágai nyilvános helyiségeket is látogathatják a zsidók, csúpan egy kávéháza írták ki: „zsidók nem kívánatosak”. A zsidók azonban mégsem járnak nyilvános helyekre, mert nem akarnak találkozni gyűlölközőkkel. A prágai német garnizon elég szemléletes, de az ottlevő, vagy a Németországból odaözönlő SS. legények adott lehetőséget szívesen inzultálják a zsidókat. Különösen azokban a városokban türethetetlen a helyzet, ahol sok német lakik. A csehek általában szimpátiálnak még most is a zsidókkal és mert konkrétul egyik eszközt látnak a zsidék elleni harcban is, azért nem tesznek eleget a heccelődések által előírt zsidóellenes normáknak. A csehek nemcsak papíron voltak demokraták, hanem lelkiük mélyén is, amit mostani viselkedésükkel is bizonyítanak.

Sok helyen a rohamosztagosok felgyújtották a templomokat, így Brünnben is, amikor a templom nézett, sok cseh imádkozott és megrendüléssel égett a lángok felé. Sok zsidót elfogtak a németek, akiket később szabadonbocsátottak. De sokan koncentrációs táborba kerültek, ahonnan munkatáborokba viszik őket 60 éves korig. Így ilyen munkatábor létezik Karlsbadban is. Pilzenben az üzletek teli vannak bojkottra felhívó plakátokkal, de a bojkotot csak a németek gyakorolják. A csehek nem.

Brünn környékén volt egy emigrációs tábor, ebből koncentrációs tábort létesítettek az új urak. Az emigrációs hivatalokat bezárták, még a Hicem irodáit sem nyitották meg. Azt akarják, hogy a kivándorlás kérdését újra szabályozzák a protektorátus területén, s addig nem akarnak kiengedni onnan még olyanokat sem, akiknek minden irántuk rendben van. Így 600 amerikai affidavit-el rendelkező részére sem adták meg a kivándorlást s ezért kiestek a kvótából, s csak júliusban kerülhet a sor elindulásukra, na akkor megengedik. Ugy tesznek, mint Németországban. Sem ott nem hagyják élni őket, sem pedig ki nem engedik őket.

Mindenestre vigasztaló az a jelenség, hogy Prágában a cseh iparosok gyűlést indítottak a tönkretett zsidó szabók és cipészek részére, hogy mentesüljenek a nyomortól. Általában a csehek emberségesek és ha

tőlük függne, bizonyára egyetlen zsidó törvényt sem léptetnének életbe. Azonban Berlinből dirigálják őket, s nem tudnak mit tenni. Elvégre nem fogják azért a gyűlöletet fokozni, amit a németek éreznek irányukban. Viszont ők is halálosan gyűlölik a németeket, ami érthető és természetes is. Független boldog nép volt s most ura vazallus lett, amibe nem fognak beleengedni sohasem. Ezért éreznek a zsidókkal is, akik szintén üldözöttek. Sőt a legüldözöttebbek és legszerencsétlenebbek minden nép közül...

LEGIDEALISABB HASHAJTÓ, VERTISZTÍTÓ, epehajtó a dr. Földes-féle „Solvo” pirula. Székrekedés, belenyehesség, rossz emésztés, gyomorrontás, fellüvadás, gyomor és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20.— Let. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

— NAGY TILTAKOZÓ GYŰLEST RENDEZTEK AZ UJCIONISTÁK NAGYVÁRADON, ELESSEN ES NAGYBARÓDON. Vasárnap este a nagyváradi Modern Színház hatalmas termében több mint 800 ember jelenlétében tartották meg a nagyváradi ujcionisták tiltakozó meetingjét az angol Fehér Könyvvel szemben. Leitner Zoltán, az ujcionista szervezet erdélyi elnöke nyitotta meg a gyűlést és vázolta az angolok eddig kétszínű, most már azonban egyszínű, de zsidóellenes politikáját, amely nagy tragédiát jelentene a zsidóság számára, ha megvalósulna. Össze kell fogni az egész világ zsidóságának, hogy ezt megakadályozza. Üdvözölte a jelenlévő illusztris vendégszónokot, dr. Friedmann József szatmári főbíró, aki több mint egy órán át fejtegette ki gyógyító elokvenciával nézetét, amely százpercentes ujcionista szemzőből nézi az eseményeket. A főbbi szavai leányozták a közönséget és többiben szakították felbe fergelleges tapsvihar. A kiváló szónoknak Leitner Zoltán elnök köszönte meg előadását, utána Farkas Ferenc erdélyi részbi főtitkár felolvasta a határozati javaslatot, amelyet eljuttat a tiltakozó gyűlés a bukaresti angol nagykövetség után az angol kormányhoz. Táviratot küldtek meg Gafencu külügyminiszterhez, amelyben kéri a zsidóság támogatását a palesztinai emigrációval kapcsolatban. A gyűlés emelkedett hangulatban ért véget a Királyhimnusz eléneklésével. — Másnap Béródon és Elessen volt tiltakozó meeting, amelyet az illető helyszere zsidóságának nagy érdeklődése mellett tartottak meg. Leitner Zoltán, Farkas Ferenc és a Brit Nasim Leumiot megbízásából Farkas Ferencné vett részt.

Kétszáznyolc éve teljesíti magasztos hivatását a nagyváradi Szentegylet

Feljődik a nagymultú kórház, épül az új aggokháza. — Hét milliós évi büdzsével dolgozik a Chevra Kadisa.

Ma, amikor világszerte a zsidó intézmények — sajnos — nagyszámú tönkremenek részben a külső nyomás, másrészt a zsidó tömegek leszegényedése folytán, mondhatni fehér holló számba megy a nagyváradi Szentegylet, amely csaknem két évtizede folyton csak fejlődik és egymásután teremti meg az emberiségnek legjobb bizonyítékait. A nagyváradi Szentegylet, mint Erdély legrégebbi intézménye, május 28-án tartotta 208-ik évzáró közgyűlését. Ez a mintaszerűen vezetett intézmény több, mint 7 milliós évi költségvetéssel dolgozik. Ezeknek adja vissza egészségét a Szentegylet által fenntartott hatalmas mintaszerű kórház és nyugalmat, oltóhat biztosít a zsidóság veteránjainak az általa fenntartott aggokházaiban.

Ma, amikor világszerte a zsidó intézmények — sajnos — nagyszámú tönkremenek részben a külső nyomás, másrészt a zsidó tömegek leszegényedése folytán, mondhatni fehér holló számba megy a nagyváradi Szentegylet, amely csaknem két évtizede folyton csak fejlődik és egymásután teremti meg az emberiségnek legjobb bizonyítékait. A nagyváradi Szentegylet, mint Erdély legrégebbi intézménye, május 28-án tartotta 208-ik évzáró közgyűlését. Ez a mintaszerűen vezetett intézmény több, mint 7 milliós évi költségvetéssel dolgozik. Ezeknek adja vissza egészségét a Szentegylet által fenntartott hatalmas mintaszerű kórház és nyugalmat, oltóhat biztosít a zsidóság veteránjainak az általa fenntartott aggokházaiban.

zsidóság távolabbi centrumai felé, hanem a maga erejéből viotta ki azt a magas nívót, amelyen most áll. Még a külföldi zsidóságot sem vette igénybe, mert mindig bízott önmagában, amiben most sem csalathozhat, ha a váradi zsidóság továbbra is megmutatja aldozatközségét.

Az elnök a közgyűlés végeztével köszönetet mondott táradhatatlan munkatársainak, akik szorgalmasan dolgoznak évek óta ezen a poszton. A közgyűlés végeztével sokáig éltették az elnököt és a Szentegylet többi vezetőit, akik harmonikusan és zsidó intézményeknél ritkaságként menő egyetértésben működnek annak a humanisztikus szép intézménynek továbbfejlesztése érdekében.

Az évi, csaknem 300 zsidó halottnak az előírások szerinti eltakarítása és a kegyeletesez istápolása még egyik legnagyobb és legszentebb zsidó kötelessége a Chevra-kah.

Leitner Lázár elnök, aki csaknem két évtizede dolgozik az intézmény élén, mint annak elnöke táradhatatlan ügyessérettel és igaz zsidó szívet munkálkodik azon, hogy a nagymultú nagyváradi Szentegylet nem csupán a régi kereteket tudja fenntartani, hanem dacolva a mindrosszabbá váló gazdasági helyzettel, a további gyors fejlődés útján vezeti ezt a mintaintézményt. Olyan általános közbizalom letéteményese Leitner Lázár elnök, annyira érzi a zsidó társadalom, hogy korát meghazudtoló szorgalma és lelkesedése csak oda irányul, hogy minél nagyobb legyen a Szentegylet és fejlessze annak intézményeit, — hogy az előterjesztett kórházi zárszámadást és az 1939. évi költségvetési előirányzatot minden vita nélkül elfogadja a közgyűlés.

Jelenleg a mintaszerű és folyton tökéletesedő kórházban, amelynek élén kiváló orvosi kar működik, egy új, Philips gyártól Belgiumból beszerzendő Röntgen készülék felszerelése van folyamatban, amely a legmodernebb és Nagyváradon még nem létező tökéletes készülék lesz. A költségek fedezéséről a Teala kórházlátmogató egyesület és a Szentegylet közösen gondoskodik. Ez a modern Röntgen hiányzott még a kórház tökéletes felszereléséhez, ugyanannyira, hogy mostantól a zsidókórház a legnagyobb világvárosi kórházakkal, sőt szanatóriumokkal is felveheti hygiéna és más szempontból is a versenyt.

Vannak a zsidókórházban különböző osztályai, amelyek teljesen szanatóriumszerűek és amellől — amint az elnök ezt mindig kiemeli — főfeladata az, hogy a szegény, nincstelen betegeknek segítsen, azok gyógyulásán dolgozzék.

Leitner Lázár elnök bejelentette, hogy az új aggokháza, amely egészséges helyen, a kórháznak a Körösré nyíló részén tervezett, ma már építés alatt van. A többmillió építkezés első része remélhetőleg az őszre készen is lesz. Ezzel kapcsolatosan több nagyszámú alapítvány is létesült már, azonban a felszereléshez még újabb aldozatközségre van szükség és ezért bejelentette az elnök, hogy egy úgynevezett „teglaköfal” fognak lefolytatni. Számít a vezetőség a nagyváradi és környékbeli zsidó társadalom aldozatközségére, amely a több, mint két százados fennállás alatt sohasem hagyta cserben ezt a nagyszertű intézményt.

A nagyváradi kórház és aggokháza soha nem fordult különböző akciókkal az erdélyi

Játszának Bízalommal a Loteria de Stat

COLECTURA OFICIALA-nál

FOELARUSITONELY: Cluj, Reg. Maria 46.

ORADEA, B-dul Regele Ferdinand II.

— DR SCHIFF ERNŐ HALALA. A nagyváradi társadalomnak nagy halottja van. Meghalt dr. Schiff Ernő, akiről nyugodtan állíthatjuk, hogy világhírű volt. Gyermekgyógyász, olyan, amilyen csak talán világvárosokban található. Hetvenhat éves volt és egész életét a gyógyításnak szentelte. Gyermekek ezreinek mentette meg

VULCAN

Oradea, Bv. Reg. Ferdinand I.

legolcsóbban árusít aktatáskát iskolatáskát

Egy nagy esemény! ♦ 1939. június 15-én

A 4-ik osztály nagy húzása

A sorsjegyeknek több mint a fele nyerő lesz:

4 nyeremény	6 millió Lei
36 nyeremény	1 millió Lei
50 nyeremény	200.000 Lei
480 nyeremény	100.000 Lei
40.000 nyeremény	3.636 Lei

stb., stb. 250 Leivel azok is résztvehetnek a húzáson, akik a jelen Sorsjáték elején nem játszottak.

Kérjenek az előirányozott helyekről felvilágosítást.

LOTERIA DE STAT

életét és messzi földön. ha nagybecsű gyermek volt a háznál: nyugodtan mondták a szülők: „megyünk dr. Schiffhez.” Neve fogalom volt. Több, mint ötven évig működött az orvosi pályán és ez a fél évszázadnyi nagy idő mind a munkáé volt, a legszebbé, amit halandó ember tehet. Segíteni ártatlan beteg gyermekeken, visszaadni a szülőknek a legdrágábbat, amiye van. Dr. Schiff Ernő általános tiszteltetnek és szertetnek örvendett pályatársai és az egész társadalom előtt. Halála mélyeséges részvétet keltett. A zsidó közéletben úgy, mint az általánosban sem, — vett részt, bár vallásos családból származott. De mélyen érző zsidó szíve volt, amit szegény gyermekek betegágyánál mutatott meg. Két fia gyászolja, özvegyén kívül. Egyik fia egyetemi tanárságát volt a berlini gyermekgyógyászati klinikán, ahonnan a nemzeti szocialista éra óta távozni kényszerült és most egy amerikai egyetemen működik és egy nagy gyermekkórház igazgató főorvosa. Másik fia, Schiff Ödön ismert zene-művész, aki egy vonószenegéssel több ízben bejárta egész Európát. Dr. Schiff Ernő halála nagy vesztesége a nagyváradi társadalomnak, amelyre jellemző, hogy a nem zsidóbarát katolikus nagyváradi napilap is a legmelegebb hangon parentálta el a kiváló férfit.

Minőségben órákban izlésben

szövef

különlegességéink vezetnek! Dus választék! Szolid kiszolgálás

Havas és Grünfeld

posztóáruház

Oradea, Piața Regina Maria I. (Kishidlo)

Megszabadulhat a ruhájarahullól kellemellenlejkorpától, ha

„HEINRICH” PETROL-szappant használ.

Megszünteti a hajhullást és korpást, ...apható minden szakszletben

London. — A zsidó távirati iroda értesülése szerint az angol belügyminiszter hajlandó ideiglenes bevándorlási engedélyt adni ezek cseh protektorátusbeli chalucnak mezőgazdasági felkészülésük tökéletesítése céljából. Alkötöltag a németországi chalucok számára is kibocsátanak 500 ilyen engedélyt.

Jeruzsálem. — A hivatalos statisztika szerint 1938 végén 411,222 zsidó élt Palesztinában. Az osztlakosság 28,6%-át tették ki. A halálosok száma 8241 volt. A leggyakoribb halál oka a tüdőgyulladás. A zsidó születések száma 10,365 volt a tavalyi 11,109 születéssel szemben. — A KKL két új telepet létesített Felső Galileában, mind a kettő az Ussiskin telephelyhez egy-egy szemre. Daphne az Ussiskin, Chan-a duver a másiknak neve. Mindkét területet órák lefolyása alatt szállították meg a zsidó telepek. Barakok, viztartályok, védőfal a egy-kettőre készen állottak. Másnap megkezdődött a traktorok munkája.

Moszkva. — A napokban volt az ötödik évfordulója a biro-bizdányi önálló zsidó körzet problémáinak. Ez alkalomból nagy ünnepeket rendeztek, amelyen résztvettek az összes helyi szervezetek, valamint az ország egész gazdasági és kulturális szervezetei.

Bécs. — Bécsből származó hír alapján Varsóban új tudják, hogy a német hatóságok szabadlábú helyezték dr Desider Friedmann, a bécsi zsidó hitközség volt elnökét. Ismeretes, hogy Friedmann doktor egyike azoknak a vezető zsidó személyiségeknek, akiket a náci hatóságok Ausztria annexója után azonnal letartóztattak és gyűjtőtáborba utaltak. Friedmann dr hónapokig volt Dachau foglya, majd szabadlábú helyezték és újból letartóztatták. Ujabb szabadlábú bocsátásáról még nem érkezett megerősítő híradás.

Berlin. — A stettini nemzeti szocialista lapok nagy örömmel regisztrálják a hírt, hogy a Schneidmühl bíróság a napokban hat hónapi börtönrre ítélte az 51 éves Herz Wilzig nevű zsidót, aki az elmúlt év novemberében három kecskét vágott le és ezzel a vágtatási tilalom ellen kilaftogást követett el.

New-York — Newyorkban a napokban bizottság alakult Allocations Committee címen az az a teladattal, hogy ossza szét az azoknak a peneknek jelentős részét, amelyek legutóbb három akció során összegyűjték. A három kampányt az United Jewish Appeal, továbbá a Joint Distribution Committee és az United Palestine Appeal folytatták le. Az új bizottság tagjai: rabbi Solomon Goldmann Chicago, rabbi Abba Hillel Silver Cleveland, Henry Ittison Newyork, Albert D. Lasker Chicago és Louis E. Kirstein Boston. — A newyorki legfelsőbb bíróság tagja I. Wasservogel, egy esetből kifolyólag úgy ítélt, hogy a zsidóvidékeken zsidó cégekhez kinevezett náciüggyelők számára nem létezik Amerikában területen kívüli jog. ennél fogva ezek az urak amerikai cégek től követeléseket nem hajthatnak be. E döntvény alapján az S. S. Stein newyorki cég utasítást kapott, hogy 55,390 dollár tartozását Edmund Stern saazi kereskedő kapja, ne pedig a céghez beutalt náciüggyel. A cég tulajdonosai Franciaországban élnek, a követelést tehát ők kapják.

Osló. — Norvégia közvéleményét rendkívül kínosan érintette néhány hónappal ezelőtt az a tény, hogy Oslo házainak falait rengeteg antisemitizmus szövegű falragasz lepte el. Az egyik ilyen falragasz az „Örök zsidó” című német kiállítás bemutatott zsidó karikatúráját ábrázolta. Kiderült, hogy a plakátot nem norvég nyomdában állították elő és azt egy Alf Maria Ambel nevezetű asszony hozta „külföldről”. Sund norvég ügyvéd magánvádjára, most a norvég államügyészség is vádat emel Ambel asszony ellen.

Sanghai. — Victor Sasson közlése szerint e-ideig 10,000 európai menekült tartózkodik Shanghai-ban. Előreláthatólag az év végéig a shanghaii menekültek száma 30 ezerre emelkedik. A menekült segélyező szervezeteket aggasztja a sok menekült elhelyezése és félt, hogy lakáshiányban rengetekek az utcákon lesznek kénytelenek aludni.

Róma. — A Popolo d'Italia emlékezteti az olasz zsidókat, hogy kötelesek vagyonukat lajstromoztatni és ezzel kapcsolatosan közli, hogy a kormány a közeljövőben ellenőrző hivatali létesítést eme vagyonok lajstromozására. A likvidációs intézet költségvetése számára 20 millió lírát engedélyeznek.

A TEMESVÁR GYÁRVAROSI ORT. IZR. HITKÖZSÉG a napokban tartotta rendszeres évi közgyűlését Schönbrunn Adolf elnöke mellett. Az elnök üdvözölte a nagy számban megjelenteket és meleg szavakkal méltatta a rövid idő előtt elköltözött Friedmann Ferenc volt hitközségi elnök 20 év alatt kifejtett önzetlen és nagyarányú működését. Friedmann elnöksége alatt létesült a háromnegyedmillió rutiális fürdő több imaház és más intézmény. Schönbrunn elnök hirdavhatatlan érdemeire való tekintettel örökös díszelnöknek választák meg, amit a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel el is fogadott. Ezután következett a vezetőség és választmány megválasztása. A közgyűlés új elnöknek Schönbrunn Adolfit, aki 12 év óta mint a hitközség alelnöke működött, egyhangulag választotta meg. Alelnökök: Kohn Hugó és Abrahamsohn Leó; Gondnokok: Krieger Efraim, Schönbrunn Jakob, Weinberger Márkusz, Róth Arnold; Pénztáros: Simon Bezalet; Ellenőr: Pinkesz Antal. Gazda: Grünberger Dávid; Talmud Thora elnök: Rosenberg Mózes; Gazdasági bizottság: Mencerz Ede, Singer Hermann, Friedlgnác, Fischer Mór; Választmány: Neustadt Adolf, Hoch József, Teszler Ignác, Grünberger Hersber, Pinkesz Dávid. Rosenberg Jakob, Schönbrunn Fülöp, Kupferstich Dezső, Stern Melech, Klein Márton, Schmerler Sije, Glancz Lipót, Klein Izrael. Grünberger Lipót, Teszler Salamon, Weisz Sije, Davidovics Mór; Talmud-Thora Bizottság: Gondnokok: Simon Jakob, Ellenőr: Teszler Salamon; Gazda: Grünberger Chaim. Schönbrunn Adolf meleg szavakkal köszöntö meg az iránta tanúsított bizalmat. Ezután Szofér Hermann főrabbi üdvözölte a megválasztott új vezetőséget és méltatta a távollevő Friedmann Ferenc díszelnök érdemeit, akiknek a gyárvarosi ort. izr. hitközség annyit köszönhet.

— ARVÁK SZOMBATJA. Az Erdélyi Zsidó Arvagondozó egyesítve évente felhívással fordul Erdély valamennyi zsidó hitközségéhez, hogy az árva és szegény gyermekek nyaraltatási akciója céljára az anyagi fedezet egy részét templomi adományok formájában megszerezhesse. A hitváti nyaralótelepen egész Erdélyből néhány száz árva és szegény gyermek nyaral, akik többnyire egészségtelen lakásban, zsúfolt környezetben, legtöbbször nélkülözésben eltöltött 11 hónap után, 1 hónapot magaslati levegőn és napfényben kellő és bőséges táplálkozás mellett töltenek el és megerősödve, felfrissülve térnek vissza korábbi környezetükbe. — Az Arvagondozó vezetősége június 10. Slach-Lecho szombatját tüzte ki az Arvák Szombatja akció levezetésére, amikor minden hittestvérünknek módjában áll ezen nemes célra a Tóra előtt a maga adománnyát felajánlani.

— A PETROZSENYI UJCIONISTÁK helyi csoportja május 14-én tiltakozó gyűlést rendezett a Fehér Könyv ellen. Horváth Géza körzeti elnök megnyitotta után beszédet tartott Rosenbaum Géza, Samuel L. O. Garbat és Braun László. — A petrosani csoport élénk munkát fejt ki. A megyei szervezetben résztvevő Horváth Géza, Hoffmann Viktor és Sámuel Leopold. Rosenbaum Géza a héber nyelvtanítást látja el, míg Grossmann Hermann sport- és önvédelmi-gyakorlatokat ad elő. Technikai kiképzést Sámuel L. vezet.

Kényelmes Pensió!
Elsőrendű ort. káser vendéglő és bodega!
Gelbstein-nál, București
Str. Azilul de Noapte 12. Telefon 51-2-39
Olcsó és pontos fizio-gálás!

S-U-M-O-R

A ZSIDÓ ÉS A NEMZSIDÓ POKOL

Egy zsidó meghalt. Kérte a túlvilágon, hogy mutassák be neki a poklot. A pokolban tudvalevően két osztály van. Egy a zsidóknak, egy a nemzsidóknak. Ez azért van így, hogy a nemzsidók ne lássák, miképpen kínozzák a zsidókat, mert ez számukra a paradicsom volna. A zsidó kiadta a kezét és először a nemzsidók poklába vitték. Ott a következő büntetést látta: Minden egyes diktóens egy nagy edény előtt áll és hatalmas ollókat tartanak kezükben. A ollóval ki tudja venni a húst, de enni nem tud vele, mert a villa túl hosszú ahhoz, hogy a szájához vezesse. Így éheznek a pokolban. De különösképpen a pokolnak ebben az osztályában mindenki kövér volt és elhízott.

Ezután a zsidót a zsidó pokolba vezették. Itt ugyanaz a látvány fogadja őt, de mindegyik zsidó sovány és mint a száraz kőr, olyan aszott. Elcsodálkozik és megkérdi, hogy miképpen lehetséges ez? Miért olyan kövérek a nemzsidók és miért olyan soványak a zsidók? Tízzen mindégynéknél egyforma a büntetés. A következő pálszi kapja: egyforma a büntetés. A keresztények mivel maguk nem tudnak enni, eteti egyik a másikat. De a zsidók mindent maguknak akarnak és nem etetik egymást, inkább eszik a soványodnak.

AMIKOR PRAGAROL TRÉFAKAT IRTAK

Valamikor régen a prágai zsinagógáról csendeseket meséltek. Nagyságáról és fursaságáról. Például az előimádkozó hátsó hiója fel a Tórához, hogy senkiem hallja, amikor hívják. Ezért lóra paltan és így hívja fel lóhátról az embereket a Tórához. Valaki meg azt meséle, hogy egyszer chanukakor jött a prágai templomba, de még akkor sem voltak készen a szakközönnépi körmenettel. De a legérdekesebb az, hogy van ott egy borostyánval készült lámpa. Ennek az a tulajdonsága, hogy a szalmát magához vonzza. Egyszer esküvő volt a templomban és amikor a vőlegény a gyűrűt ujára akarja huzni a menyasszonynak, akkor nem találták a menyasszonyt. Szalmakalap volt rajta és ezért a lámpa telején találták meg. A lámpa magához vonzotta...

HITVITA

Egy rabbi és egy lelkész vitatkoznak. A lelkész azt mondja a rabbinak: — On tudja, hogy nem vagyok antisemita. Ellenkezőleg, szeretem a zsidókat. (Ez régen volt). De egyet nem értek. Miért hisznek a zsidók a bosszualló Istenben? A mi vallásunk szebb, mert a mi Istenünk a szeretet Istone. — A rabbi a következőket válaszolta: — Nem vitatom, — a mi Istenünk valóban a bosszualló. Az Önök pedig a szeretet. De mit jelent végeredményben a szeretet és a gyűlölet Istone? Azt, hogy a miénk a bosszualló Isten — azt jelenti, hogy mi átengedjük neki a bosszualást és megtartjuk magunknak a szeretetet (lelebarátaink számára. Önöknek fordítva van — arról mi nem tehetünk...

SEMLEGESÉG

Még a franciák napoloni hadjáratainak idején történt. Egy zsidó orosz földön, a kuthoz ment, hogy ott vizet merjen a vederbe. Amikor a kuthról hazafelé tartott, francia katonákkal találkozott. Mivel a babona szerint teli veder szerencsét hoz, nem akarta „elárulni” a cárt és nem akart a franciáknak „szerecséni” lenni. Ezért ki-irította a vedret és üres vedret ment hazafelé. Amikor megérkezett, a felesége csodálkozással kérdezte, hogy miért hozta üresen a vedret? — Találkoztam az ellenséggel és nem akartam nekik szerencsét hozni. Ezért kiirítottam a vedret...

Szólt az asszony: — Jankel, Jankel (maradj) nekem egészséges) minek aatkozol te a királyok titábjába...

SZINHÁZIGAZGATÓK

Két budapesti zsidó színházigazgató beszélget. Azt mondja az egyik: — Szörnyiség, a zsidójavaslat kimondja, hogy zsidó nem lehet színházigazgató. — Mire a másik: — Ennél még csak az volna szörnyőbb, ha a törvény kimondná, hogy a zsidónak színházigazgatónak lenni.

EGY JÓTANACS A MAI BAJOKKAL SZEMBEN

— Wenn du meggehst von deiner Wohnung, lass den Corez drinn und sperr die Tür von draussen gut zu; wenn du nachhause kommst, jag zuerst den Corez hinaus, dann sperr die Tür von innen gut zu.

BUN DE IMPRIMAT.

„GRAFICA”, ORADEA

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: Wasserstrom Sándor

REVISTA EVREIASCĂ

Redactor responsabil: Leitner Zoltán

A restauráció ünnepe

Kilenc éve annak, hogy a gyönyörű bihari hegyek egyik tisztán egy repülőgép szállított le. A mezőn dolgozó kislány, aki vizet hozott a szomszagos utasnak, nem tudhatta, hogy a forrás, ahonnan a vizet merte, Románia ujabbkörtörténelme megalakítójának nyújtott üdítést, Öfelsége II. Károly kirá-

lyunk volt a gépmadr utasa, aki kilenc év óta paratlan energiával és lendülettel vezet a nagyotn eröggyel. Nem uralkodó, a szónak régi értelmében, amikor csak pompában és kényelemben éltek az uralkodók. Ofel-sege a munka embere. A modern uralkodó mintaképe, aki leggyakrabban nem az uralkodás ösrégi szimbolomával, a jogarral látható, hanem amint dolgozik, az élet valamennyi megnyilvánulását figyelembe véve. Mindenhöz ért és mindenhez nagyszerűen. Mintaképe a bölcs uralkodónak, aki tudja, hogy miképpen kell egy huszmilliósz gazdag országot mindig feljebb vezetni a konszolidáció magaslatai felé.

Öfelsége trónfoglalásának kilencedik fordulóját ünnepli szívet-lékekkel az ország lakossága. Az uralkodó románság s az együtt érző zsidóság is. Az a zsidóság, amely jól-és megelégedéssel érzi magán azt a Jóságos Kezet, amely védőleg terjeszti ki föléje áldóss megnyilvánulásait.

Voltak ennek a kilenc évnek nehéz napjai is. S amikor legnehezebbek voltak az idők, akkor Öfelsége bölcsesége új utakat mutatott és olyan alapokra fektette az ország alkotmányát és az ebből fakadó összes megnyilvánulásokat, amely sziklaszilárd köve lett az állam léteinek és a zsidóság is tovább tudott dolgozni az ország javára és üdvére. Különösen ez az utóbbi másfél év volt rendkívül áldóss az ország életében. Mióta Öfelsége a legintenzívebben vette felséges kezébe az ügyek intézését.

Rohamléptekkel halad előre az ország a termékeny fejlődés útján. Kinn a nagyvilágban országok omlottak össze, emberek

szézzrel lettek földönfutókká, testvérháboruk dultak, hadseregek mozgódtak és mi itt, mint egy üdítő szigeten éltünk rend és nyugalom közepette. Kinek is köszönhetjük ezt elsősorban és mindenekelett?

Öfelségének, Románia dicsőséges királyának, akinek restaurációja egy boldog kor-szak kezdetét jelentette!

Osszeült az új parlament is, amely nem lesz hangos szélsőséges elemek destruciójától. Nem lesz súlyos és áldatlan párt-harcok színhelye. Nem lesz a terméketlen munkáltság tanyája. Hanem, mert az ország legjobb szakértői gyűltek össze benne, a nagyszerű munkájuk lesz műhelye, az al-

Az erdélyi zsidóság szociális összefogása a hitközségeken belül

Aradon és Kolozsváron megkezdték működésüket a szociális bizottságok

Idők jele, hogy az erdélyi zsidóság is nagy súlyt kíván helyezni a közeljövőben a szociális feladatok megoldására. Végre elérkezett ahhoz, hogy nem lesz többé frázis, hogy „egyesülésben az erő” és nem nézi egyik zsidó egyén, vagy kisebb-nagyobb közösség, hogy mit csinál, illetőleg mit nem csinál a másik. És ha úgy látja, hogy ott kisebb a közösségi érzés, akkor ahelyett, hogy példát mutatna, inkább elkedvetlenedik és hagyja, hogy minden menjen a maga útján.

Most végre megindul az áldásos munka és Erdélyi zsidósága összefog pártárvyvalatra, világnézetre való tekintet nélkül, hogy a rendkívül súlyos szociális feladatoknak megfeleljen. Ma mar ott tartunk, hogy a hitközségek is rituális és vallási feladataik mellett, belső társadalmi feladatokat is végeznek. Testet ölt egy gondolat, amely eddig is benne élt az erdélyi zsidóság tudatában. Es pedig az, hogy a hitközség a leglghivatottabb keret, amely valóban össze kell fogja a zsidóság egyetemét. Ha köréje csoportosul a zsidóság, véget lehet vetni az elaprózottságnak és ellenállóképesse tehetjük a zsidó belső erőt. Vissza kell adni a hitközség régi fényét és erejét. A zsidó népi élet várta kell kiépítsük úgy, mint az kétezer éven át valóban a zsidó népi élet utolsó meinsvára és léteérékeinek védelmezője volt. A hitközség olyan kell legyen, mint egy nagy család, amelyet minden egyes zsidónak oly szeretettel is kell körülvenni és munkájában résztvenni.

Különösen most három hatalmas feladat az erdélyi zsidó hitközségekre, amikor megszerveződnék a szociális ügyosztályok és azok valamennyit összefogó erdélyi kerete.

kotmányos élet legbiztosabb fundamentuma. Kétségtelen, hogy Öfelsége a legjobb erőket választotta maga mellé, hogy mint az ország kormányosa vezessék az ügyeket, s most az új parlament és szenátus megannyi segítségét jelent majd a további munkában és alapot a boldog és munkás életre.

A zsidóság ezen a restaurációs ünnep-napon hódolattal járul felséges királyá elé, leleszi a Trón számolyára hűségének és oda-adó alattalói létének minden babérrját és arra kéri az Örökévalót, hogy adjon erőt, egészséget és kitartást Öfelségének, Románia királyának, hogy még hosszú évtizedekig álljon népének élén, amely őt rajongással szereti és alattalói hódolattal övezi. Románia zsidósága hódol ezen a napon és kériük az Uralkodót, hogy fogadja hódolatunkat olyan szeretettel, ahogy mi ezzel éljé járunk.

Eljen a király és a trónörökös, Alba Julia nagyvadjaja.

MI A SZOCIALIS ÜGYOSZTÁLY?

Osszefogni a zsidó jótékonyaságot és a zsidó szociális élet valamennyi megnyilvánulását megszervezni egyégesen és egészséges alapokon. Ennek a szükségletnek szolgáltatásban állott az az értekezlet is, amelyet a nyugati szertartású hitközségek hívtak egybe s amely első kezdeményező lépés volt annak a tervnek megvalósítására, amelyet 1938 november 21-én határozott el a temesvári kongresszus. Ez határozta el a „szociális ügyosztály” létesítését és pedig olyképpen, hogy ez az erdélyi és bánati zsidóság egyetemességét érintse. Minden társadalmi rétegeknek be kell kapcsolódnia ebbe a munkába és minden hitközségnek, akár ortodox, akár nyugati szertartású; keretek között él.

A szociális ügyosztály olyan munkakörrelt akar kitölteni, amely a zsidóság további létét biztosíthatja. Ez nagyon sürögőse vált épen az idők változása miatt. Ez a munka nem lehet közömbös egyetlen ittélő zsidó számára sem. Cionista épen úgy részt kell vegyen benne, mint extrém chasszid, vagy asszimiláns. A szociális ügyosztály épen ezért harmonikus koordinációt akar, mert szilárdabb keretet kell nyújtson a népi védelmi munkának és bevezesse szétforgácsoltágunkba is az irányított tervszerűség elvét.

A szociális ügyosztály megszervezése meg is indult. Erdély és Bánát nagyobb centrumaiban már meg is alakult ezek az ügyosztályok egy Aradon székelő központi irányítás mellett.

MUNKATERVEN.

A szociális ügyosztály munkatervének homlokterében a kisexisztenciák védelme áll. Gátat kell vetni a gazdaságilag meggye-